Буряадай малшад, таряашадта бүгэдын баяр хүргэе!

Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

...ССэй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...ай 1921 оной ...21-нээ гарана | № 238 (13952) | 1972 оной октябриин 8, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

...МАРАЙ ХҮДЭЛМЭРИ СҮМ ДҮҮРГЭХЭ, ...АХЫН ШЭНЭ ЖЭЛДЭ ТҮГЭС БЭЛДЭХЭ

А. МОДОГОЕВ,
КПСС-эй обкомой Нэгэдэхи секретарь

...нөө тусхайта һайндэ- ...үдөө ажахын хүдэлмэри- ...бүхэсоюзна үдэрые яба- ...жэлэй даб дээрэхи дүн- ...солгодо, хүдөө ажахын ...бэлдэхэ шухала зо- ...а зүбшэлгэдэ зорюулдаг ...заншал хүдөө ажахын ...гшэдэй дунда дэлгэ- ...ээн тухай үглөөдэр ...нээгдэхэ хүдөө ажа- ...шүүлэй зүблөөн дээрэ ...байна.

...байгаа хүдөө ажахын ...жэл байгаа гэжэ сэ- ... Үнгэрэгшэ жэлэй ...лонгуудһаа хахасажа ...ар, республикын олон- ...жэлэй эхилхэһээ хой- ...бэрхэшээлнүүдтэй дай- ...хабарнай хэзээ хэзээ- ...унжагай, хуурай, хүй- ...зундаа аргагүй ган бо- ... Эдэ бүгэдэ ургамалай ...тодхор хүргэжэ, зарим ...ургамалай гарасые дуу- ...оһон, бүхы республика ...алан, сабшалангай урга- ...доошонь дараһан бай-

...бэрхэшээлнүүд шэрүүн ... Буряад орондо ходо ...г гээшэ ааб даа. Аха- ...үхэд урда сагта, Совет ...тоодүй байхада, бай- ...бэрхэшээлнүүдэй хэ- ...тэй байдагыень һайн ...отой. Үбһэ ногооной ...алада, бэлшээриин муу- ...ряалангай ургасын хо- ...мал олоороо үхэдэг, та- ... үгырдэг, үлэсхэлэн ... нэрбэгдэдэг байгаа. ...т социалис байгуулал- ...та байгаалиин инмэ бэр- ... дайралдаһан райо- ...ы гүрэмнай аха дүүгэй ... ходо хүргэдэг гээшэ. ...ондо ороһон районуудай ...он совхозууд хүсэ ехэ- ...р зэбсэгжэһэн, мэргэ- ... кадрнуудаар хангаг- ..., сагай уларилай бэр- ...дые дабахын тулада тү- ...никэ хэрэглэдэг, газар ...болон мал ажалдаа эр- ...алтануудые хэрэглэжэ, ...элнүүдэй хойшолон- ...дөөр саража шадаа- ..., нилээд һуларуулдаг

...ажахын энэ жэлэй даб ...үүдые мүнөөдэр сог- ...даа, хүдөө ажахыгаа ...манай партиин Цент- ...Комитет болон Совет ...тво манай республика- ...жэ ехээр туһална гэжэ ...н хүдөө ажахын хү- ...д сэдьхэлээ ехэ ха- ...элгэнэ. Гэхэтэй хамта ...манай хүдөө ажахын ...шэд партиингаа ...дын шиидхэбэринүүдые ... колхоз болон совхо- ...дбэрнне саашадань ...зарим тэды амжалта ...жэ мэдэрэнгүй байхын ...эртэй, эмэгтэй колхоз- ... совхозуудай хүдэлмэ- ... хүдөө ажахын мэргэ- ...шэн габьяата ажалай ...одуудай ажалшадай, ...а предприятинуудай ...дэй эдэбхитэйгээр ту- ...ашаар гол ургамалнуу- ...эдэ хэдэн аймагуудта ...байжа, мүнөө үедэ ороо- ...ртаабха болон овощ ... хуряагдажа, урда жэ- ...ехэ сенаж дарагдаа, но- ... ехэ үйлэдбэрилэгдөө, ...уулха хүдэлмэри ... республикаһаа гадуур ... тэжээл бэлэдхэгдэжэ ...оз, совхозуудай мал- ...ү, үндэгэ, нооһо абаха, ...лдаха түсэбөө нёдон- ... үлүүлээ. Үнеэдэй һү

шэмэ болон хонидһоо нооһо абалга дээшэлжэ, гүрэндэ тушаагдадаг малай тамир болон шэгнүүрынь нэмэһэн байха юм. Октябриин 1-нэй байдалаар, гүрэндэ нёдондоной энэ үеынхиһөө 12 процент ехэ мяхан, 2 процент ехэ һүн, 14 процент ехэ үндэгэн, 7 процент ехэ нооһон худалдагдаһан байна. Тиигэжэ мал ажалай продуктнуудые гүрэндэ худалдаха 9 һарын түсэб үлүүлэн дүүргэгдэә.

Мүнөө хүдөө ажахымнай тон харюусалгатай хаһадаа орожо байна. Тариан ажалай талаар намарай хүдэлмэринүүдые хүсэд түгэсхэхэ зуураа, ерэхэ жэлдээ хойшо татангүйгөөр бэлдэхэ хэрэгтэй болоно. Тиихэ зуураа, энэ жэлэй бэрхэшээлнүүдые һайса шэнжэлэн хаража, бүхы алдуу эндүүгээ элирүүлжэ, 1973 ондо бүхы ургамалнуудай баян ургаса туйлаха шухала хэмжээнүүдые хараалжа, тэрэнээ бодото дээрэнь бэелүүлхэ эрилтэ табигдана. Мал ажалда эгээн харюусалгатай үе захалба. Эндэ эхэ малые үрэжүүлжэ дүүргэхэ, малаа үбэлжэлгэдэнь эмхитэйгээр оруулжа, тэдэнээ һайнаар харууһалһанай, эдеэлүүлһэнэй, ажалаа зүбөөр эмхидхэһэнэй ашаар too толгойень олошоруулжа, ашаг шэмыень дээшэлүүлжэ, мяха, һү, нооһо, үндэгэ болон мал ажалай бусад продуктнуудые улам ехээр абаха шухала.

Газар дайда элбэгтэй манай республикын аймагууд байгаалиин болон сагай уларилай талаар олон янзын байха юм. Тиимэл хадаа, тариалан, сабшалангай ургаса адли бэшэ байна бшуу. Теэд ургаса гээшэ гансахан байгаалиин, сагай уларилһаа болодоггүй. Газар тариалангаа зүбөөр эрхилхэ, агротехникэ наринаар баримталха, үйлэдбэреэ зүбөөр эмхидхэхэ гээшэ айхабтар ехэ, шиидхэхы удха шанартай байһаниинь элитэ. Энээниие Хяагтын аймагай Ранжуровай нэрэмжэтэ, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра» колхозуудай, Кабанскын совхозой, Түнхэнэй аймагай «Сибиряк» колхозой болон олохон бусад ажахынуудай жэшээ дээрэ харуулмаар. Эдэ болон бусад ажахынуудай дүй дүршэл дээрэһээ ямар һургаал абамаар бэ? Нэн түрүүн агротехническэ юрын гуримые наринаар бэелүүлхэ: газараа һайнаар элдүүрилхэ, үтэгжүүлхэ, һайн шанартай үрэһэ тариха, ургасын хойноһоо харууһалжа, буртаг ногоо үгы хэжэ, ургасаяа саг соонь хуряажа абаха болоно. Теэд манай олохон ажахынуудта һайса туршагдаагүй элдэб шэнэ аргануудые хэрэглэхэ гэжэ һамаараад, юрын, эрхэ бэшэ бэелүүлэгдэхэ ёһотой агротехническэ гуримуудые баримталангүй үнгэржэ, муу ургаса абажа һалана бшуу. Бидэнэр ган гасуурһаа хэтэдээ хахасахын тула уһалууриин инженернэ түхэлэй һайн барилгануудые бүтээнэбди, саашадаашье бүтээхэбди. Зүгөөр энэ барилгада айхабтар ехэ мүнгэ зөөри гаргашалагдаха, тэрээндэ нилээд саг хэрэгтэй байна. Тиигэбэшье олохон ажахынууд тариалан, сабшалангаа уһалха саг зуурын уһалууриин барилгануудые түхеэрхэ арга боломжонуудаа хэрэглэхэ гэжэ оролдоногүй. Газарай хүрьһэндэ шииг тогтоохо, элбэгжүүлхэ талаар эрдэмтэдэй дурадхадаг, бодото байдал дээрэ шалгагдаһан агротехническэ хэмжээнүүдые бэелүүлгэдэ анхарал хүсэдөөр табигданагүй. Тиигэжэ ажахынуудта горитой хохидол ушаруулагдана гээшэ.

Хура бороогой мүртэй ороогүй энэ жэлдэ газарай хүрьһэндэ шииг нойто ехээр бариха, тариалан, сабшалан һайнаар уһалха гээшэ тон ехэ удха шанартай. Бүри мүнөөнһөө эхилжэ газар уһалха, тэндэ мүльһэ хүргэхэ, саһа тогтоохо хүдэлмэри хэхэ тухай эртэнһээ бодомжолхо шухала. Тиигэжэ хабартаа һайрам тогтоогоод, газараа ундалуулха тушаа һаналаа табиха байна. Ерэхэ жэлдэ шадаал һаа ехэ газар уһалхын тулада мелиоративна хүдэлмэри али болохоор үргэдхэхэ ёһотой.

Газарай үрэжэл һайжаруулха, хүрьһыень ходо хүсэтэй байлгахын тула гансашье хабар-намарай үедэ оролдохо бэшэ, харин бүхэли жэл соо, саг үргэлжэ энээндэ һаналаа табижа байха хэрэгтэй гэжэ түрүү ажахынуудай дүй дүршэл харуулна. Жэшээнь, нуга сабшалан, тарианай газарта наг шэбхэ зөөхэ хүдэлмэриие абаад үзэе. Манай эндэ шэбхэ зөөхэ габшагай хүдэлмэриин һара имагтал хабар соносхогдодог гээшэ. Үнэндөө энэ үедэ фермэнүүдтэхи обоологдоһон шэбхэ хүрэшэнхэй байдаг. Тэрэниие хүсэтэ техникээр задалжа абаха, үлүү хүсэ гаргаха баатай бологдоно. Харин тэрэниие эгээл мүнөө намартаа эршэмтэй шангаар зөөгөө һаа, хэды хүнгэн, ашаг үрэ ехэтэй байха гээшэб! Мүнөө республикамнай минеральна үтэгжүүлгэ ехээр абанхай. Хэрбээ тэрэниие намар хахалһан газар дээрэ тараажа, хүрьһэндэнь оруулаа һаа, эгээл ехэ ашаг үрэ үгэхэ байна. Гэбэшье олонхи ажахынуудта тиимэ юумэн хэгдэнэгүй. Мүн газарай хүрьһэнэй һалхи, уһанһаа гэмтэлгэтэй тэмсэхэ асуудалые абаад үзэе. Үнэндөө намарай таарамжатай сагые алдажархёод, хабар лэ хүрьһэнэй гэмтэлгые усадхаха хүдэлмэри хэхэ тухай хөөрэлдөөн гарадаг.

Энээн дээрэһээ ямар тобшолол хэхэб гэхэдэ, байгша оной зарим тэды дүн дээрэһээ хаража үзэхэдэ, нэн түрүүн газар тариалангые эрхим һайнаар эдлэн хэрэглэжэ, газарай хүрьһэ элдүүрилхэ агротехникын юрын, зайлашагүй шухала заабаринуудые һайнаар сахижа шадаад байгаал һаа, сагай уларилай тохёолдуулһан бэрхэшээлнүүд амжалтатайгаар дабажа гарагдаха байна.

Байгша ондо тохёолдоһон байдалһаа һургаал абажа, бүри мүнөөнһөө ажахы бүхэндэ тарилгын газарай хубаарилгые үшөө дахин онсо наринаар хаража үзэхэ, аргатайл һаань, ороохо тарианай талмайе ехээр үргэдхэхэ хэрэгтэй. Нютаг нютагай эрхэ байдалда эгээл ехэ ургаса үгэдэг ургамалнуудые шэлэжэ тариха ёһотойбди.

Адууһа мал олоор үсхэбэрилдэг манай республикада тэжээлэй ургамалнуудые, мүн малда эдиүүлхээр талха тарианай зүйлнүүдые улам ехээр абадаг болохо гээшэ гол шухала. Ерэхэ жэлдэ обёос, ешмээн, горох эрид ехээр таридаг болохо арга боломжо бии. Тиигэхын тулада мүнөөнһөө эдэ ургамалнуудай үрэһэ хүрэнгэ хүсэд хүрэхөөр хааха, һайнаар сэбэрлэжэ бэлдэхэ хэрэгтэй.

Һайн шанартай эрхим сортын үрэһэ бэлдэхэ тушаа шанга эрилтэ табиха саг ерээ. Манай ажахынуудта жэлһээ жэлдэ энэ талаар ехэхэн алдуу, дутагдалнууд гаргагдана. Энээнтэй саашадаа эбсэхын аргагүй. Ажахы бүхэндэ бии байһан үрэһэ хүрэнгые нарин бүридхэлдэ абажа, муу сортыень һэлгэжэ, хаһа сагтань һайн болгохо, үрэһэ хүрэнгэ тарилгын шанарта хүргэхэ, нарин нягтаар хадагалха шухала.

Намарай паар хахалха тухай үшөө дахин хэлэлтэй. Энэ хүдэлмэриие саашадаа үшөөл эршэмтэйгээр ябуулжа, газарай хүрэтэр хахалха шухала. Эгээл хожомшье хахалһан намарай паар хабар элдүүрилэгшэһээ дээрэ байдаг шуу.

Хүдөө ажахын үйлэдбэриин бүхы һалбаринуудта, илангаяа газар тариалангай ажалда механизаторнууд гол үүргэ дүүргэдэг гээшэ. Энэ жэлэй дүн тухай хэлэхэтэеэ хамта, нэн түрүүн хабарай хагсуу хүйтэн, һалхитай үдэрнүүдтэ тариалан дээрэ шэн зоригтойгоор хүдэлжэ, зунай ааяма халуун сагташье тариалан, сабшалан уһалжа, эсэшэ сусашагүйгөөр хүдэлһэн, удаань ургаса хуряалгын халуун үедэ унтаха нойргүй шахуу ажаллаһан олон тоото механизаторнуудые һайн үгөөр магтан хэлэхэ дуран хүрэнэ. Эршэтэ ажалаараа олоной дунда хүндэтэй болоһон хэдэн зуун механизаторнуудай нэрые газетэнүүдэй хуудаһан дээрэ үдэр бүри уншадагбди.

Саашадаашье колхоз, совхозуудаймнай механизаторнууд газар тариалангаа бүри һайнаар эдлэн хэрэглэжэ, бүхы ургамалнуудай үндэр баян ургаса абаха үндэһэ һуури табихын түлөө хамаг хүсэеэ зорюулха байһаниинь дамжаггүй. Хабарай тарилгын үедэ һаадгүйгөөр, дүүрэн хүсэндөө хүдэлхынь тула намар-үбэлэй үедэ оньһон техникэеэ эрхим һайнаар заһабарилха гээшэ механизаторнуудай гол зорилго болоно. Заһабарилгын хүдэлмэриие эршэмтэй шангаар, эрхим шанартайгаар ябуулха, техникэдээ гамтай наринаар хандаха, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэхын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ шухала.

Адууһа мал үсхэбэрилхэ талаар энэ жэлэй даб дээрэхи дүн дээрэһээ шангахан тобшолол хэхэ ёһотойбди. Республикын олонхи колхоз, совхозууд энэ жэлдэ нёдондонойхидо орходоо үбһэ тэжээлээр багашаг үбэлжөөндэ оронхонь гээшэ. Үхэр малые гарза хоролтодо оруулхагүйн тула зарим ажахынуудта бүришье онсо шухала хэмжээнүүдые абаха ушартай болонхой. Үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ үбһэ тэжээлэй багашье һаань, энээнһээ дулдыдахагүй, адууһа малһаа ашаг шэмэ саашадаашье ехээр абаха ёһотойбди. Энэ эрилтэ дүүргэгдэхэ аргатай гү? Дүүрэн аргатай. Имагтал бии байһан үбһэ тэжээлые бодомжотой зүбөөр хэрэглэхэ шухала.

Абтаһан эдеэ хоолойнгоо зүйлэй единицэ бүхэндэ үбһэ тэжээл багаар гаргашалжа, адууһа малайнгаа ашаг шэмые жэлһээ жэлдэ дээшэлүүлдэг жахынуудай дүй дүршэл эли тодоор гэршэлжэ үгэнэ. Тиимэ жэшээнүүд олон.

Байгша ондо ороохо тарианай, үбһэ ногооной, сенаж, силос болон һолоомоной килограмм бүхэниие гамтай наринаар, арьбан һайнаар гаргашалхын түлөө хэзээ хэзээнэйхиһээ шангаар тэмсэхэ болонобди. Гансашье һара бүхэндэ бэшэ, мүн үдэр бүхэндэ үбһэ тэжээл гаргашалха түсэб наринаар табиха хэрэгтэй. Үбһэ тэжээлые үрилтэ хоролтодо, гээлтэдэ оруулдаг ябадалтай мал ажалай хүдэлмэрилэгшэ бүхэн шангаар тэмсэ-

(Түгэсхэлынь 2-дохи нюурта).

КПСС-эй обкомдо, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ, облпрофсоведтэ

1972 оной гурбан кварталай туршада мал ажалай продуктнуудые абаха, гүрэндэ худалдаха талаар республикын аймагуудай хоорондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүд тухай

1972 оной гурбан кварталай туршада мал ажалай продуктнуудые ехээр абадаг, гүрэндэ худалдадаг болохын түлөө республикын аймагуудай хоорондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые хаража үзөөд, КПСС-эй обкомой бюро, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет ба облпрофсовет ингэжэ тогтообо:

1. Гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө 105 процент, һү—113, нооһо—110, үндэгэ—311 процент дүүргэһэн, үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхидэ орходоо гүрэндэ мяха 11 процент, һү—8, нооһо 15 процент үлүү ехээр худалдаһан ба бүхы түрэлэй малай too толгойе олошоруулһан **Баргажанай** аймагта 1000 түхэриг нэгэдэхи мүнгэн шантайгаар КПСС-эй обкомой, Министрнүүдэй Соведэй ба облпрофсоведэй дамжуулгын Улаан туг барюулха.

2. Мяха худалдаха түсэбөө 114 процент, һү—110, нооһо—101 процент дүүргэһэн, үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхитэй сасуулбал, мяха 1 процентээр, һү—12, нооһо 9 процентээр үлүү ехээр худалдаһан, эбэртэ бодо малай ба хонидой too толгойе олошоруулһан **Захааминай** аймагта 700 түхэригэй хоёрдохи мүнгэн шан олгохо.

3. Гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө 109 процент, һү—104, нооһо—104, үндэгэ 100 процент дүүргэһэн, мүн эбэртэ бодо малай ба хонидой too толгойе олошоруулһан **Зэдын** аймагта 500 түхэригэй гурбадахи мүнгэн шан олгохо.

4. Мал ажалай продуктнуудые ехээр абаха, гүрэндэ худалдаха тушаа Хурамхаанай, Түнхэнэй, Прибайкалиин, Баунтын аймагуудай бэелүүлһэн һайн хүдэлмэриие тэмдэглэхэ.

АЙМАГ СООГОО ТҮРҮҮЛНЭ

Дээдэ-Тайлсын совхозой механизаторнууд аймаг соогоо түрүүлэн, таряа хуряалгаяа дүүргэбэ. 3.262 гектарай ороохото ургамалнууд эрхим һайнаар хадагдаба. Бүхы тариалан дээрэхи һолоомо суглуулха хүдэлмэри ойрын хоёр-гурбан үдэрэй туршада дүүрэхэнь.

Комбайнернуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ Василий Хайдуков, Василий Красиков гэгшэд ажалай үндэр бүтээсэ туйлажа, ажахы соогоо түрүү һуури эзэлбэ. Нүхэр Хайдуков 365 гектарай шэниисэ сабшажа, 168 гектарай баал суглуулжа, 1.500 центнер ороохо суглуулжа абаа.

Аймагай ажахынууд гүрэндэ ороохо тушаалгаяа эмхи гуримтайгаар ябуулна. Ойрын 2-3 үдэрэй туршада бүхы ажахынууд таряа хуряалгаяа түгэсхэхэнь.

Ж. БАДМАЕВ.
Хориин аймаг.

Роза Мункуева 1968 ондо Белоозерскын дунда һургуули эрхимээр дүүргэһэнэйнгээ удаа түрэл нютагтаа үлэжэ, эсэгэтэеэ хонишон боложо ороо. Энэ хугасаада комсомол басаган габшагай бэрхээр ажаллажа, Борьёогой совхозой бэрхэ хонишодой тоодо батаар оронхой. Байгша ондо Роза Мункуева зуун эхэ хонин бүриһөө 118 хурьга түлжүүлжэ, хонин бүриһөө 4 килограмм нооһо хайшалжа, залуу хонишодой дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ илажа гараба.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

БурАССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

Республикын хүдөө ажахын түрүүшүүлые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

СССР-эй тогтоһоор 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ абаһан социалис уялгануудаа дүүргэхэдээ амжалтатай байһанайнь түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** нимэ хүнүүдые шагнаха:

Андреев Василий Иннокентьевичые — Хяагтын аймагай «Родина» колхозой механизатор.

Астрихинская Агния Дмитриевнае — Бэшүүрэй аймагай «Победа» колхозой һаалишан.

Аюев Бальжинима Бадмаевичые — Захааминай аймагай «Победа» колхозой тракторист.

Бахманов Василий Ивановичые — Хяагтын аймагай «Дружба» колхозой малшан.

Болоцева Федосия Агеевнае — Улаан-Үдын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой һаалишан.

Будаев Дугар-Цырен Ампиловичые — Хурамхаанай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

Варфоломеева Агния Феоктистовнае — Мухар-Шэбэрэй аймагай «Родина» колхозой трактористка.

Гатапова Бальжит Доржиевнае — Хориин аймагай «Георгиевский» совхозой ахалагша хонишон.

Гомбоев Цокто Бальжиновичые — Түнхэнэй аймагай «Восточные Саяны» колхозой механизатор.

Гончиков Цыренжап Баировичые — Яруунын аймагай Яруунын совхозой зоотехник-селекционер.

Дорофеев Николай Николаевичые — Улаан-Үдын аймагай Сотниковско шубуунай фабрикын директор.

Дубинин Григорий Фёдоровичые — Кабанскын аймагай Шергинскэ совхозой тракторист.

Жамбалов Бимба Ринчиновичые — Сэлэнгын аймагай Химнын совхозой механизатор.

Зорин Афанасий Петровичые — Кабанскын аймагай Байгалай совхозой тракторист.

Кирсеев Тимофей Авдеевичые—Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра» колхозой тракторна бригадын бригадир.

Климов Григорий Феоктистовичые—Яруунын аймагай «Коммунизм» колхозой комбайнер.

Кузьмина Елизавета Далаевнае—Хэжэнгын аймагай «50 лет Октября» совхозой һаалишан.

Леонов Георгий Дмитриевичые—Прибайкалиин аймагай «Прибайкалец» колхозой комбайнер.

Мужанов Дугар Будаевичые—Баргажанай аймагай Хилганын совхозой механизатор.

Назаров Григорий Кузьмичые—Улаан-Үдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой механизатор.

Назимов Иван Дмитриевичые—Хяагтын аймагай «Дружба» колхозой механизатор.

Самьяев Жамсо Бадмаевичые—Загарайн аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой комбайнер.

Свистунов Дмитрий Николаевичые—Зэдын аймагай Борьёогой совхозой хонишон.

Сластин Александр Филипповичые—Мухар-Шэбэрэй аймагай «Знамя Ленина» колхозой ахалагша хонишон.

Суворова Анна Ивановнае—Кабанскын аймагай Кабанскын совхозой шубуушан.

Тыхеев Базар Элбэковичые—Хурамхаанай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой тракторист.

Убугунов Түмэр Балтатаровичые—Зэдын аймагай «Мир» колхозой тракторист.

Урбасаева Зинаида Бадмаевнае—Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонишон.

Усольцева Александра Лукиничнае—Түнхэнэй аймагай «Маяк» колхозой һаалишан.

Устинов Сергей Вахрамовичые—Мухар-Шэбэрэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

Фомин Харитон Ананьевичые—Улаан-Үдын аймагай «Маяк» колхозой комбайнер.

Хайдуков Василий Егоровичые —Хориин аймагай Дээдэ-Тайлсын совхозой тракторист.

Цыдыпов Владимир Бадмацыреновичые—Бэшүүрэй аймагай «Дружба» колхозой механизатор.

Эрдынеева Гурыгма Аюшеевнае—Захааминай аймагай Баян-Голой совхозой малшан.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретариин уялга дүүргэгшэ В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1972 оной октябриин 6.

ҮНЭН ЗҮРХЭНЭЙ АМАРШАЛГА

...нальна һайндэрөөрнь ...аниин Демократическа ...икын байгуулагдаһаар ...эй ойтой дашарамдуу- ...ПГ-гэй ЦК-гай Нэгэдэ- ...ретарь Эрих Хонеккер- ...рэй Гүрэнэй Соведэй ...гшэ Вальтер Ульбрихт- ...Р-эй Министрнүүдэй Со- ... Түрүүлэгшэ Вилли ...о КПСС-эй ЦК-гай Ге- ...ка секретарь Л. И. ...в, СССР-эй Верховно ...й Президиумэй Түрүү- ...Н. В. Подгорный, СССР- ...истрнүүдэй Соведэй Тү- рүүлэгшэ А. Н. Косыгин гэгшэд амаршалгын телеграмма эльгээгээ. Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедһээ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумһээ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведһээ ба бүхы совет арадһаа Германиин Нэгэдэмэл Социалис партиин Центральна Комитедтэ, Германиин Демократическа Республикын Гүрэнэй Соведтэ, Министрнүүдэй Соведтэ, ажалшадта үнэн зүрхэнэй амаршалга, һайн һайханиие хүсэһэн юрөөл энэ телеграмма соонь элирхэйлэн мэдүүлэгдэһэн байна.

Германиин Демократическа Республика хадаа зохёон байгуулхы хүсэеэ һалбаран мандуулгын, политическэ ба ажалай үндэр ехэ эдэбхи хэшээлэй оршон байдалда өөрынгөө һайндэрые угтажа байна гээд телеграмма соонь хэлэгдэнэ. СЕПГ-гэй VIII съездын хараалһан программые амжалтатайгаар бэелүүлжэ байһан ушар Маркс—Энгельс—Ленинэй агуу ехэ сурталда ГДР-эй ажалшадай үнэн сэхэ байһан тухай, аха дүү бусад оронуудтай таһаршагүй харилсаа холбоотойгоор немец газар дээрэ һалбаран мандаһан социалис общество байгуулхаар тэдэнэй хэлбэришэгүй шиидэнги байһан тухай эли тодоор гэршэлнэ.

СССР-тэй ба социалис хани нэгэдэлэй бусад оронуудтай нягта жагсаалтайгаар Германиин Демократическа Республика болбол түгшүүрилтэ байдал һуларуулхын түлөө, эб найрамдал ба Европодохи аюулгүй байдал бэхижүүлхын түлөө хэлбэришэгүйгөөр тэмсэнэ. Уласхоорондын эрхын бүгэдэндэ мэдээжэ ёһонуудай үндэһөөр ФРГ-тэй байгуулдаг харилсаануудаа гуримшуулха, бүхы Европын зүблөө түргөөр зарлаха тушаа ГДР-эй гаргадаг хэлбэришэгүй хүсэлэл оролдолго, мүн политическэ оршон байдалые һайжаруулха тушаа Европо түби дээрэ боложо байгаа үйлэ хэрэгүүдтэ тэрэнэй эдэбхитэйгээр нүлөөлдэг ушар эб найрамдалай ба уласхоорондын харилсаа холбооной түлөө тэмсэлшэ болодог социалис Германиин гүрэнэй нэрэ хүндые бүри дээрэ үргөө.

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, Советскэ Союзай Коммунис партии, манай бүхы арад Германиин Демократическа Республикатай байгуулһан хани барисаагаа саашадаашье бүхы хэмжээгээр бэхижүүлхэ, социалис экономическа харилсаа холбооной хурдан түргэнөөр хүгжэхын тулада, манай партинууд, гүрэнүүд ба арадуудай хоорондохи харилсаа холбооной саашадаа улам бата бэхи, олон талын шэнжэтэй болохын тулада али бүхы юумэ хэхэ байха гээд телеграмма доторнь онсолон тэмдэглэгдэнэ.

(ТАСС).

ТҮРҮҮ ХҮНҮҮДТЭ АДЛЯАР ХҮДЭЛЖ

СССР-эй БАЙГУУЛАГДАҺААР 50 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

ЖАРГАЛАА ЭДЛЭҺЭНДЭЭ ЗОЛТОЙБ

Манай газетын «Би—совет хүнби» гэһэн гаршаг-анкетын асуудалнуудта «Байгал» ажахын һаалишан Л. Н. СЕДЫХ харюусана.

1. Совет хүн. Тэрэнэй эгээл һайн, һайхан шэнжэ шанар тухай юу хэлэхэ байнабта?
2. Арадуудай хани нүхэсэл. Энээниие гэршэлһэн ямар жэшээ дурдахабта?
3. Минии хубиин хэрэг — бүгэдын хэрэг. Энэ хадаа совет хүнүүдэй ажабайдалай ёһо заншал болонхой. Та өөрынгөө гү, али танил талынгаа ажабайдалһаа ямар жэшээ дурдахабта?
4. Совет хүнби гэһэн омог мэдэрэл хаана, хэзээ, ямар ушарта танай досоо түрэһэн байнаб?
5. Ёһотой совет хүнэй абари зан, шэнжэ шанар харуулһан, өөртэйтнай гү, али танилтайтнай тохёолдоһон ушар тухай хэлэжэ үгыт.
6. ССР Союзайнгаа 50 жэлэй ойе ямар амжалтатайгаар угтахаяа байһан, эрмэлзэл, найдалнууд тухайгаа хөөрэхыетнай уринабди.

ХҮСЭН түгэлдэр, агууехэ Совет түрэндэ түрэжэ, хүгжэн һалбарһан зоной дунда ажаллажа ябаһандаа бүхы зүрхэ сэдьхэлээрээ омогорхоходогби. Хүдэлмэришэн ангиин гайхамшагта багша Владимир Ильич Ленинэй ударидалга доро мүндэлһэн Совет засаг түрын илан мандахын хэрэгтэ ами наһаяа хайрлангүй үгэһэн хүдэлмэришэдэй залиршагүй баатаршалга — шэнэ хүнэй шэнжэ шарайе түрүүшынхиеэ харуулаа бэлэй. Үри хүүгэдэйнгээ, ерээдүйн үетэнэй зол жаргалай түлөө тэмсэлдэ унаһан революционернүүдэй дурасхаалые манай ороной хүн бүхэн нангинаар һанажа, аха нүхэдэйнгөө хэһэн хэрэгые бүри саашань хүгжөөжэ, коммунизм байгуулхын тула зүрхэ сэдьхэлээр, хүсэ шадабарияа элсүүлэн ажаллана. Энэл даа, совет хүнэй һайн, һайхан шэнжэ шанар!

ҺААЛИИН түбэй фермэдэ буряад, ород, татар яһатан нэгэ бүлын үхибүүд мэтэ эбтэй, эетэйгээр хүдэлжэ, урдаа табиһан зорилгоёо ойлгожо, хараалһан даабарияа нэрэтэй солотойгоор дүүргэхын тулада шармайн оролдонобди. Манай «Байгал» племхоздо һаалишадай хүдэлмэридэ, амаралтада ехэхэн анхарал табигдана. Маанадай амаржа байхада һаалишад Ирасковья Варфоломеева, Санжидма Самбацыренова гэгшэд үнеэдыемнай манһаа дутуугүй харууһалдаг, һаадаг. Бэе бэеынгээ үгэ ойлголсожо, эбтэйгээр ажаллаһанаймнай ашань ленинскэ национальна политикын аша үрэ гэжэ һанагшаб.

МИНИИ хубиин хэрэг — бүгэдын хэрэг. Хэжэ байһан ажалаа эмхи гуримтайгаар, һайнаар бүтээжэ, шадаал һаа ехээр һү һаажа абаха гэжэ манай фермын һаалишан бүхэн хүсэнэ. Энэмнай арад түмэндэ шухала хэрэгтэй гэжэ һайн мэдэрнэб. Үнгэрэгшэ юһэ һарын туршада хаража байһан 13 үнеэдһээ 57.787 килограмм һү һаажа абааб. Энэ хугасаада үнеэн бүриһөө 4.445 килограмм һүн һаагдаба.

Коллективтэмнай дүй дүршэлтэй һаалишад олон. Анастасия Филипповна Рандина, Зоя Николаевна Кожевникова, Валентина Нерфильевна Зайцева болон бусад болоно. Энэ нүхэднай һүүлэй дүрбэ-табан жэлэй туршада үнеэн бүриһөө 5.000, тэрээнһээшье дээшэ һү һаажа, республика доторoo нилээд суурхаһан юм. Манай Буряад орондошье жэлэй туршада үнеэн бүриһөө 5 мянган килограммһаа дээшэ һү һаажа болоно гэжэ манай ажахын һаалишад гэршэлжэ үгөө.

1971 оной дүнгөөр ажахымнай үүлтэртэ мал үсхэбэрилхэ талаар орон доторoo эрхимлэн гаража, «Волга» тухэлэй хүнгэн автомашина мүнгэн шантайгаар абаһан юм. Сэгээн сэнхир «Волга» машинаяа хараха бүридөө ажалшаднай омогорхон баясадаг гээшэ. СССР оронойнгоо бүри баян, хүсэ ехэтэй болохын тула бидэшье хүбитаяа оруулнабди гэжэ һанахадаа баясамааршье байдаг. Жиирэй хүнүүдэй гараар иимэ амжалтануудые туйлажа болохо юм байна гэжэ һанахадаш хүсэн дээрэш хүсэн нэмэдэг.

ҮНГЭРЭГШЭ зун Дундада далайн гүрэнүүдээр аяншалгада ябахадаа капиталай орондо ажаһуудаг юрын хүдэлмэришэдэй ажабайдалые обёорходоо, совет хүнби гэһэн ямаршье омог һанаан досоом ороодхёо бэлэй. Турци, Франци, Итали болон бэшэ гүрэнүүдэй хото городуудай талмай дээрэ һургуулиин наһанай бишыхан хүүгэдэй газетэ, журналнуудые худалдажа байхые оло дахин хараа һэм. «Амаяа тэжээхын тула тэдэнэр хара багаһаа эхилжэ ажал хэдэг» гэжэ оршуулагшын манда хэлээд орхиходонь, манай совет гүрэнэй хүүгэд ямар зол жаргалтайб даа" гэжэ һанаа бэлэйб. Мүн Египедээр аяншалхадаа, Израилиин ээрхэг түримхэйшүүдэй һандаргаһан тосхонуудые, таряашадай хохидолые хоёр нюдөөрөө харахадаа, Эхэ ороноо дурсан һанажа, булимтарагшадай зэрлиг аашые шоо шобто үзэн ябаа һэм. Манай делегациин хүрэһэн орон нютагуудта манине хүндэтэй айлшан мэтээр угтадаг һэн. Зүблэлтэ гүрэнэй эрхэтэнби гэжэ һанахадаа омогорхохоор байгаа бэлэй.

ҺААЛИШАНААР хүдэлжэ эхилһээр зургаан жэл болобоб. Аха нүхэдэйнгөө дүй дүршэлые ажалдаа түрүүшын үдэрһөө хэрэглэхые оролдогшо һэм. Фермын түрүү һаалишад Анастасия Филипповна Рандина, Зоя Николаевна Кожевникова, минии эжы, Анастасия Александровна Бронникова болон бусад ехэ туһа хүргэгшэ һэн. Ажалдаа олоһон дүй дүршэлөө суг хүдэлдэг нүхэдтөө хэлэжэ үгэхэ гээшэ совет хүнэй ёһо заншал болоно бшуу. Хүдэлмэришэн бүхэн бэе бэеэ ойлголсон ажаллахадаа, амжалта туйладаг гээшэ ааб даа. Хамтын ажалай залиршагүй хүсэн энэ гэжэ хэлэхэ байнаб.

ЭХЭ ОРОНОЙНГОО алдарта 50 жэлэй ойн баярые бүхы совет арад шэн зоригто ажалай бэлэгүүдээр угтахаяа шармайн ажаллажа байнхай. Энэ гайхамшагта һайндэрые нэрэтэй солотойгоор угтахын тула манай һүнэй фермын һаалишад болон мал адуулагшад бүхы хүсөөрөө оролдоно. Түсэбтэ табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ үнеэн бүриһөө 5.000 килограмм һү һааха гэһэн социалис уялгатайб. Хараалһан түсэбөө декабрь һарын эхеэр дүүргэхэ гэһэн зорилготой ажаллинаб. М. Н. Ербановай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын техникумдэ хүдэлжэ байгаад һуранаб. Һургуулила 1975 ондо дүүргэхэ зорилготойб. Эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлжэ, түрүү һаалишадай дүй дүршэлые хэрэглэн ажаллахадаа һанаһандаа заабол хүрэгдэхэ гээшэ.

НАМАРАЙ ХҮДЭЛМЭРИ СҮ... ДҮҮРГЭХЭ, АЖАХЫН ШЭ... ЖЭЛДЭ ТҮГЭС БЭЛДЭХЭ

(Түгэсхэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта).

хэ зэргэтэй. Ажахы бүхэндэ үбһэ тэжээл һайнаар буйлуулха, зүбөөр хэршэжэ, ууралда дэбтээхэ, химическэ арга хэрэглэн шанаржуулха, эһээхэ гэхэ мэтэ хүдэлмэрие жэншэдгүй һайнаар эмхидхэхэ шухала. Энээнэй ашаар тэжээл багаар гаргагдажа, ехэ продукци абтаха бшуу.

Үбһэ тэжээл гамнаабди, арьбалаабди гээд үхэр малаа үлэн хооһоор байлгаха гэгдэнэ бэшэ. Харин бии байһан үбһэ тэжээлээ шадаал һаа, малдаа удаан болзор соо эдюулжэ ондо оруулха тухай хэлэгдэнэ.

Жэшээлхэдэ, үхэр малые богони болзор соо һайнаар эдеэлүүлжэ шахахада ашаг үрэ ехэтэй гэжэ үнинэй мэдээжэ. Энэ ямар ушартайб гэхэдэ, бии байһан үбһэ тэжээлые богони болзор соо сада тарнь эдюулээд, малай шэгнүүр түргэнөөр дээшэлүүлжэ, мяхажуулжа шадаа һаа, эсэстээ бага тэжээл гаргашалагдажа, ехэ продукци абтаха зэргэтэй.

Үбһэ тэжээлэй дутамаг үедэ адууһа малые адуулха гээшэ гол шухала гэжэ зарим ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд тоолодог. Тиигэбэл эдеэ хоолой зүйлнүүдые үлүү ехэ гаргашагүйгөөр абаха эгээл һайн арга гэжэ тэдэнэр тоолоно. Гэбэшье энэмнай эгээл хүнгэн замшье һаа, үнэндөө эгээл хүнгэн зам гэхын аргагүй.

Бэлшээрие ашагтай һайнаар, эзэн ёһоор ашаглаха хэрэгтэй. Жэшээлхэдэ, хонин һүрэгые намартаа, үбэлдөө адуулбашье, нэмэлтэ тэжээл үгэхэ шухала. Үнеэдые бэлшээридэ гаргажа, адуулха гээшэ һү һаамаа гээхэ гэһэн удхатай. Юрэдөөл, фермын үнеэдые газаа байлгажа, шэмэтэ тэжээлээр хооллуулха шухала. Энээнгүйгөөр һү һаалиин мал үсхэбэрилгэ ашаг олзо ехэтэй болохогүй бшуу.

Харууһалжа байһан үнеэдһээ жэлһээ жэлдэ улам ехэ һү һаадаг һаалишад мүнөө республика доторнай олон юм. Жэшээнь, байгша оной сентябриин 1-нэй мэдээгээр, тэдэнэй зариманайнь ажалай дүнгүүд тухай дурдажа болоно. Сентябриин 1-нэй байдалаар Сэлэнгын совхозой суута һаалишан Надежда Лазаревна Тадвашкина даажа байһан үнеэн бүриһөө — 3.537 килограмм, «Байгал» гэжэ һуралсалай ажахын һаалишан. С. П. Степанова — 3.664 килограмм, Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Д. Ж. Цырендоржиева — 3.347 килограмм, «Улаан Оронго» колхозой һаалишан Б. Б. Гомбоева хаража байһан үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2.811 килограмм һү һааһан байна. Бүхы фермээрээ ехэ һү һаажа, үндэр үрэ дүнгүүдые туйлаһан коллективүүд олон. Жэшээлхэдэ, энэ жэлэй наймa һарын турша соо Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой Дунда-Бүхэнэй фермэ — үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2.245 килограмм, Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин һүнэй фермэ үнеэн бүриһөө 2.441 килограмм һү абаһан байха юм. «Байгал» гэжэ һуралсалай ажахын, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой, мүн бусад ажахынуудай фермэнүүд бүри ехэ амжалтануудые туйлаа. Һү һаамаа таһалгарлагүй дээшэлүүлжэ байһан колхоз, совхозууд олон. Жэшээнь, байгша оной наймa һарын турша соо, нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада, Улаан-Үдын аймагай «Коммунизм» колхоздо — 30 процентээр, Прибайкалиин аймагай «Путь к коммунизму» колхоздо — 22, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Знамя Ленина» колхоздо — 21, Хориин аймагай Анаагай совхоздо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 12 процентээр ехэ һүн һаагдаа. Иимэ жэшээнүүд олон. Адууһа малые һайнаар харууһалгаһаа, тэжээлэйнь рацион наринаар сахилгаһаа, һаалишадай мэргэжэл шадабарие дээшэлүүлгэһээ түбхын түрүүлэн иимэ амжалта туйлагдаһан байна. Тодорхойлон хэлэхэдэ, юрэнхыдөө тэжээл ехэдхэһэнһээ бэшэ, харин аша үрэ ехэтэйгээр хооллуулһанай ашаар энэ туйлагдана бшуу.

Үнеэдэй ашаг шэмые дээшэлүүлхэ, һү үйлэдбэрилгые ехэдхэхэ тухай асуудалнууд энэ жэлэй эрхэ байдалда илангаяа шухала удха шанартай. Хото городуудай хүн зоной олошоролго, промышленна шэнэ түбүүдые республика дотор бии болголго һү ехээр һааха, сагаан эдеэнэй продуктнуудые дутамаггүйгөөр абаха эрилтэ табина. Гэхэтэй хамта, мяханай үүлтэрэй мал олошоруулнабди гэжэ шалтаг барин, зарим ажахынуудта үнеэдэй тоо толгойе үсөөрүүлжэрхиһэн байха юм. Теэд энэмнай ямаршье үндэһэ баримтагүй ушар болоно. Илангаяа Загарайн, Мухар-Шэбэрэй, Зэдын ба бусад аймагуудай зарим фермэнүүдтэ һү шэмэнь хангалтагүй бага байһаар.

Һү бүри ехээр абаха талаар ашаглагдаагүй арга боломжонууд манайда үшөөл ехэ. Түрүү фермэнүүдэй, һаалишадай эршэтэ ажалай дүнгүүд энээниие батална. Эдэ арга боломжонуудые элирүүлжэ, тэдэниие гүйсэд дүүрэнээр ашаглаха хэрэгтэй. Һү үйлэдбэрилгые ехэдхэхэ гээшэ хото городуудай ажалшадай улам бүри ургажа байгаа эрилтэнүүдые имагтал һайнаар хангаха бэшэ, колхоз, совхозуудай экономико бэхижүүлхэ тэдэнэй үйлэдбэриин ашаг олзые дээшэлүүлхэ гэһэн удхатай.

Мал ажалай бүхы һалбариин түрүүшүүл—ажалша бүхэриг һаалишад, хонишод, мал адуулагшад, эрэгтэй, эмэгтэй гахайшад, шубуушад, зүгышэд республиканскэ зүблөөнэй хүдэлмэридэ хабаадалсаха байна. Арга боломжонуудаа шадамар һайнаар ашаглажа, бага гаргашатайгаар ехэ продукци үйлэдбэрилэн абалгые бодото ажал хэрэгээрээ эдэнэр харуулна бшуу.

Хонишод-зуутаниие жэшээ болгон харуулая. Сентябриин 1-нэй мэдээгээр, манай республика дотор зуун эхэ хонинһоо 80 хурьганай абтаад байхада, 100-һаа 100, мүн 100 гаран хурьга абаһан хонишодой 191 бригада тоологдоно. 1972 ондо Борьёогой совхозой хонишон Д. Я. Свистунов зуун эхэ хонинһоо 134 хурьга абажа, тобир һайнаар түлжүүлээ, хонин бүриһөө 4,6 килограмм нооһо хайшалаа. Энэ совхозой хонишон Г. Л. Рабдаев зуун эхэ хонинһоо —123 хурьга, 4,6 килограмм нооһо; Хяагтын аймагай Алтайн совхозой хонишон Б. Э. Эрдынеев — 123 хурьга, 3,5 килограмм нооһо; «Байгал» гэжэ һуралсалай ажахын хонишон Б. С. Цыренов — 122 хурьга, 5 килограмм нооһо, СССР-эй Верховно Соведэй депутат, Хурамхаанай аймагай Гаргын совхозой суута хонишон нүхэр Ц. А. Бадмаев зуун эхэ хонинһоо 123 хурьга абажа, бүрин

бүтэнөөр, тобир һай
һэн байха юм. Хо
түрүү бригада бусад
байдалда ажаллан
адууһа малаа шада
харууһалжа, иимэ
нуудые туйлаа. Хэр
лэй дүй дүршэлые бү
халан абажа, мэргэ
ряа дээшэлүүлээд
һаань, ямар ехэ мя
нэмэжэ абтаха байна

Һүүлэй жэлнүүдтэ
Мухар-Шэбэрэй,
Улаан-Үдын аймагу
колхоз, совхозууд шу
рилгые нилээд хүгж
ниие олзо ехэтэй һа
һон байна. Жэшээнь,
бэрэй аймагай Ленин
тэ колхоз галуу үсхэб
жөөхэдөө, имагтал
рилгэ ехэдхэхэһээ
бодо малай һүрэгые
бэрилхэ аргатай болоо
бусадшье ажахынуу
шэлтэй болонхой.

Адууһа малаа зүб
гээшэ малай проду
саашадань ехэдхэл
үүргэ дүүргэхэ. О
нуудта малай һубай
шье болотор ехэ ба
һээ ажахынуудта ех
дол ушаруулагдана. А
зүбөөр үдхэлгэ, мал
гые усадхан зайсуул
нүүдые тобир һайнаа
ролтогүйгөөр түлж
мал ажалай үндэһэн
далнуудай нэгэниинь
ажалда хүдэлжэ бай
дэлмэрилэгшэд, мэрг
асуудалнуудые шийд
анхаралаа хандуул
Үнеэн бүриһөө — ту
нин бүриһөө хурьга
хабди. Тиигээд байба
нooһо ба мал ажала
дуктнуудые үйлэдб
раггүй дээшэлүүлхэ

Үйлэдбэриин ажал
наар эмхидхээд, а
шэжэм техникэ бо
риин бүхы жасануу
һайнаар ашаглаад
ажахын продукци үй
саашадань ехэдхэхэ,
хозуудай экономико х
на. Теэд энэ талаар
туу дунданууд үшөөл
цида хайша хэрэгээр
һаа, тэрэниие бузар
най колхоз, совхозуу
хохидолдо ородог ю
элшэ хүсэ, түлишэ бо
гын материалнуудые
гаргашалжа, зарим
гарзада ородог байна.

Жэлэй дүнгүүд туха
экономико саашадань
дэ һаад түбэг ушару
дутуу дунданууды
элишэлхэ хэрэгтэй. Б
дэртэ,—Хүдөө ажах
рилэгшэдэй бүхэсоюз
энээн тухай хэлэхэ ш
баярай жэлнүүдтэ ш
зорилгонуудта, тохё
һан дутагдалнуудые
суулгада анхаралаа
агууехэ Ленин маа
юм. Эдэ бүгэдэ саа
түргөөр дабшахадам
байна.

Хүдөө ажахын жэл
хи дүнгүүдые респуб
лөөн дээрэ зүбшэжэ
дүршэл согсолон,
туйлалтануудые ол
дэлгэрүүлхэдээ, кол
зуудай үйлэдбэрие
хүгжөөхэ, республ
ажахын ажалшадай
даһан шэнэ ехэ з
амжалтатайгаар ш
һамнай дамжаггүй.

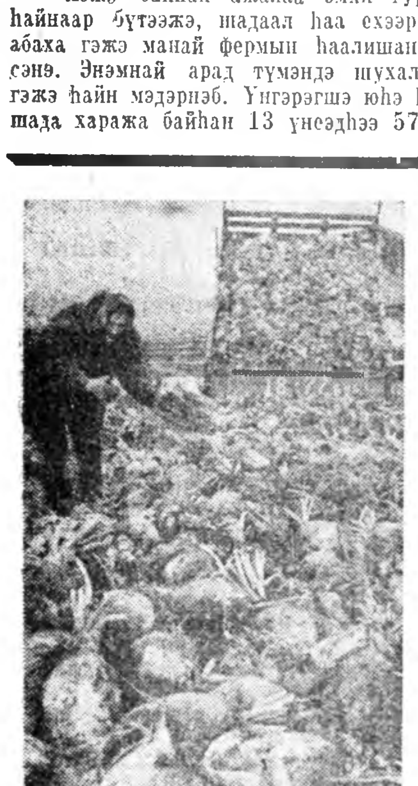

Эртэ үглөөнһөө газаа саһа бороотой, бүрхэг бүүдэгэр харанхы байһан аад, үдын һүүлээр зүүн хойноһоо һулахаанаар һалхилжа, хара хүхэ үүлэнүүдэй туугдахада, намарай наран һаргама элшээ элбэгээр сасажа захалба. Эгээл энэ үедэ поли дээрэһээ асарагдаһан куузикугаа шэгнэжэ байһан Ирина Савиновна Ковалева хүндөөр һанаа алдан:

— Намарай уларил юрэдөө хубилжал байха, зоболонтой даа. Хэдыдэхи үдэрөө нэгэжэ бүрхэжэ, саһа бороогоор занана гээшэб, — гэхэдэнь, тээ саанахана мори тэргэдэ обоолоотой куузикуһаа ашажа байһан һаалишан Ирина Антонова тодожо абан:

— Юумэмнай хаһа саргаа һэмнай. Үбэл ойртожол байна бшуу. Мүнөө жэл эртэ хүйтэржэ захалбал, Теэд яахабши, бидэнэй һанаагаар бэшэ ха юм—гэжэ, хэлэһыень лаблана.

Үнэхөөрөөшье һаянай гэнтэ хүйтэржэ, ургаса хуряагшадые нилээд тухашаруулаа. Куузику ургуулагшадай звеное даагша Ирина Ковалевагай һанаагаа зобонгёор хэлэхэньшье буруу бэшэ. Юуб гэхэдэ, 10 хүнһөө бүридэһэн энэ багахан коллектив байгша ондо куузикугай баян ургаса ургуулһан юм. Тиимэһээ ху-

АЖАЛАЙНЬ БЭЛЭГ АЛЬГАН СООНЬ

Репортаж

ряажа үрдингүй, эртын саһанда даруулшана аа гү гэжэ һэргылнэ бшуу.

— Энэ гүүртэдэ гурбадахи үдэрөө куузику асаржа байнабди. Бүхыдөө 700 гаран центнер тэжээл асарагдаа. Үшөө нилээд ехэ куузику зөөхэбди. Мүнөө гектарай 400—450 центнер куузику хуряагдана, — гэжэ куузику ургуулагша Агафья Сластина хөөрэбэ.

Дурсагдагша звено байгша ондо гектар бүриһөө 350 центнер куузику хуряаха түсэбтэй байһан юм. Теэд звеногой гэшүүд баян ургасын гараһанда ехэл сэдьхэлээ хананхайнууд заншалта һайндэрөө энэ амжалтаараа угтахаар мэдүүлнэ.

Тус звено оройдоол гурбан жэлэй саана эмхидхэгдэһэн юм. Тиин энэ хугасаа соо куузикугай баян ургаса хуряажа абаха зорилгоёо жэншэдгүй үлүүлэн дүүргэнэ. Түрүүшынгээ жэл даалгагдаһан 10,8 гектарһаа гектарай 600 центнер куузику ургуулһан. Харин нёдондо сагай уларилай хэды таарамжагүй байбашье, гектар бүриһөө 400 центнерһээ бага бэшэ куузику хуряажа суурхаа бэлэй.

— Минии бодомжолходо энэ даалгагдаһан газартаа жэл бүри минеральна үтэгжүүлгэ һайнаар оруулаад байбалнай, гектарай 600—700 центнер куузику жэншэдгүй абтахал жэшээтэй. Теэд ажахымнай мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд минеральна үтэгжүүлгын дутамаг дээрэһээ юм гү, нэгэшье центнер үгэдэггүй. Бидэ намарһаа эхилжэ гүүртын газаа обоологдоһон наг шэбхэ зөөжэ гаргагшабди. Бэшэ ондоо юу хэхэбши даа. Жэл бүри үрэжэлтэ газарайнгаа баялигые гамгүй «һороод» һуухада, ходо иимэ баян ургаса абтахагүйл. Тиимэһээ минеральна үтэгжүүлгэ заатагүй хэрэгтэй, — гээд, звеное даагша Ирина Савиновна һанамжаяа тон зүбөөр тайлбарилаа һэн.

Звеногой гэшүүд хабартаа куузикугайнгаа рассадые ооһэдөө һуулгаһан юм. Түрүүнһээ хойшо таһалгаряагүй уһалжа, зундаа хоёр дахин обоолжо, ногоо, буртаг үбһыень түүһэн байна. Харин мүнөө хуряалгынгаа үедэ куузикугаа нэн түрүүлэн малтажа, багаханаар обоолжо суглуулаад, набша намаагаарнь хушаһан юм. Ушарынь хадаа гэнтэ хүйтэржэ, газарай хүрэшоо һаа, барилдаһаар хүлдэжэ, хэнэйшье болонгүй миил хосорхо байна бшуу. Энэ гэнтын «аюулые» уридшалан һэргылһэн тус звено эдэ үдэрнүүдтэ обоолһон куузикугаа автомашина, тракторaар малай гүүртэнүүдтэ зөөжэ байна.

Зүб лэ даа. Энээхэн звеногой ажалша бэрхэ эхэнэрнүүдэй гараар гансашье куузикугай баян ургаса хуряагдаа бэшэ, мүн ниитын малай ашаг шэмэшье дээшэлжэ, сагаан эдеэн улам дэлбэржэ байна бшуу. Тиимэһээ заншалта һайндэрөө омог баясхалантайгаар угтажа, бүхы амжалтаяа альган соогоо батаар барижа ябаһаниинь элитэ гээшэл.

Вл. ЖИГЖИТОВ,
манай корр.

Улаан-Үдын аймаг.
Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: һаалиин 3-дахи гүүртэдэ асарагдаһан куузику.

С. БАЛДУЕВАЙ фото

Ч-Ц САНЖИЕВ.

БААТАРАЙ СОЛО

Сэлэнгын аймагай чемпионой нэрэ солодо дахяад хүртэһэн хонишон Бүтэд Гармажаповна Банзаракцаевада.

Баруун Хүнды...
холош бэшэ — ойрохон даа
Бүрэн хаанай
алиш зүгтэнь... бэлэй даа?
Ташаланта үндэрэй
хабшал дундаһаа дэбхэрһэн
Талын горхоной
жэнхэнн аялга шагнаархан,
Булай гоёор
бугааг-һолонгоёо татуулһан
Борьёо, Юрөөгэй
бэлшэр дээрэнь зогсодог
һайб!

Бүшмэг үндэр
хилганата талын сэсэгүүд соо
Бүтэд хээтэй
хонидоо харюулна бэшэл, —
Дэмбэрэлтэ һайхан,
заншалта уулзалгын үедэ
Дүнгүүдээ согсолон,
түсэбөө нарибшалан
табилсажа,
Домоглон һуунал,
хонишод-зуутанай
дүхэригтэ —
Дуулимхан Сэлэнгын
хүжэ ногоон талмайда!
Бүгэдые дабаһан
баатарай солые дуудаһаншуу
Бүтэд хээтэйн
нэрыень соносон сасуу
Амаршалгын үгэнүүд...
хүгжэм хүнхинэн зэдэлээд,
Альга ташалган
аадар бороондол адхарлай...
Орденто хонишоной
табсан дээрэ гарахадань,
Улаан хадаг
энгэр дээгүүрнь нэмэрэгдээ.
Үбэлэй янгинама
уняар снидэм манан соо
Өөдэргэн хурьгадаа
нарай үхибүүндэл
бөөмэйлһөөр,
Үргэһэ нойргүй
ногоон дээрэ гаргаһаниинь
Үршөөл баярай
зэрэлгээн соогуур соностоо...
Баруун Хүнды гэнэ гүт?
Орбонтын үндэрые
Ото дабабал —
оложош ядалтай бэшэ даа!
Тэрэнги, алтарганын
түлэг сэсэглэн һалбардаг
Тэршээхэн голтой
Юрөөгөөр нэгэтэ ябаа бол.
Талын хонишоной
танил аялга соносоорой т,
Хүндын ёһоор
халуухан сайһаань
хүртөөрэйт!

АЖАЛАЙ ИЛАЛТАНУУД

Уһалууриин шэнэ системэнүүдые бариха, хуушануудыень һэльбэн заһабарилха, намаг хатааха, культур-техническэ болон бусад мелиоративна хүдэлмэридэ жэл бүри ехэ мүнгэ зөөри гаргашалагдана. Гансахан энэ жэлдэ 14 миллион түхэригэй иимэ хүдэлмэри хэгдэхээр хараалагданхай.

Энэ жэлэй үнгэрһэн 9 һарын туршада Мелиорациин ба уһанай ажахын, мүн Хүдөө ажахын министерствэнүүдтэ мэдэлтэй предприятинуудай хүсөөр 778 гектар газар ундалуулха уһалууриин шэнэ системэ бүтээгдээ, 2666 гектар уһалха хуушан системэнүүд шэнэлэгдэн заһагдаа, 1362 гектар намаг хатаагдаа, 15.300 гектар дээрэ культур-техническэ хүдэлмэри хэгдэһэн байна.

Түгнэ, Хонхолын тала дайда үргэн даа. Саашадаа нэлэнхы хабтайһан үрэжэлтэй баян газараа бүри һайнаар, эзэн ёһоор элдүүрилжэ, ашаг үрыень улам дээшэлүүлхын тула һүүлэй жэлнүүдтэ уһалууриин һубаг ханаабууд татагдажа, хаалта боолтонууд баригдана. Тиихэдэ захагүй таряалан, сабшалангай болон бэлшээриин газар жэншэдгүй ундалуулха асари томо сөөрэмүүд баригдажа ашаглагдана. Зураг дээрэ: һаяхана ашаглалгада тушаагдаһан Барай сөөрэм.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Сайн бай...

НАМАРАЙ намжаа дулаахан нэгэ үдэр һэн. Эгээл «шара набшын халуун» болоод, хуһа, уляаһанай набша намаа үлэ мэдэг шарлажа, мэнэ һая хүжэ ногоон байһан ой модон эндэ тэндээ соохорлон, жэгтэй гоёор алтаран харагдадаг болоод байба.

Худан голой урда бэеын халюурма үргэн нуга сабшалангай үбһэ ногоон хуу хуряагдажа абтаад, танжагар томо һүринүүд болгогдонхой — талые дүүрэн тобойлдоно. Тэдэнэй хоорондуур хэдэн олон һүрэг үхэр мал сабшалангай хэнзэ ногоо эдижэ, аятайгаар таран бэлшэжэ ябанад. Сагаа-Нуурай һаалиин фермэһээ холо бэшэхэнэ яһала үндэрөөр ургаһан, пэгшэгэр ногоон наран сэсэгэй ургасые хоёр агрегат хуряажа, хуа тооһо бурьюулна. Комбайнуудһаа гараһан хэршэмэл ногооень автомашинанууд шэрээд лэ һаалиин фермэ тээшэ ээлжээ эхигүй гүйлдэхэ юм. Тэндэнь силос дарагдажа байһан нүхэнэй хажууда ногооень нягтаруулан даража, «С-100» тракторай мундуугаар «бүрхирхэ» абяан таһалданагүй.

Хээрын хэнзэ ногоо садатараа эдижэ ябаашье һаа, үхэрнүүд улам хомхойрно гү, али һонюушархана гү, юрэдөөр адуулгашанайнгаа тээ саашаа ошоходонь һамбаашалан тэрээхэн наран сэсэгэй ургаса тээшэл тэгүүлнэд.

— Һаа, гэнэм! Ягаа улам саашаа ороһон зайлмад гээшэб! Иимэ һайн хэнзэ ногоондо саданагүй юм аа бы! — гэжэ байгаад, малшан эхэнэр ог хашхарга табин, морёороо оодоргожо ябаад, үхэрнүүдээ тогтоохо юм.

— Хэзээ энэ наран сэсэгэйнгээ ургаса хуряажа дүүргэхэ зомта? Мални тэрэ руу буляалдаад хашартай гээшэнь! — гэжэ энэ эхэнэр хажуугаарнь үнгэржэ

ябаһан автомашины
хүбүүндэ ооголбо.
— Мүноодэртөөл д
хабди даа. Юрэдөө
Дэжэдэй нэтэрүү гэ
гадаа нэгэ ойро зуу
гажа амарая, тамхи
шортоо. Тогтон торо
бидэ жолоошодые
байна, — гэнэ тэрэ
— Ярангүй яа
Энээниие:н түргэн х
гүй һаа, хюруугай у
сань хүлдэшэхэл. һ
муртэй силос болохо
жэ үхэршэн эхэнэр д
...Наран сэсэгэй ур
жа байһан агрегадуу
да ошобоб. Улаабтар
тэй «ДТ-54» тухэлэй
кабина cooһoo набта
сагаан шарайтай эхэ
нөөр һүрэжэ буугаа
гаа юуеньшьеб шалга
саб гэмээр таараһан
толгой, хүзүү руун
ройн орохогүйгөөр п
саган янзаар уруун
боонхой.
Би Цырен-Дэжэд
вае бүри багаһаань х
хүм. Тэрэ һаял 16—1
рэжэ ябахадаа өөрын
данай совхозой үнинэ
тор Цыдып Дармаеви
прицепщигээр хүдэлж

ҮСЭБ, УЯЛГАЯА ҮЛҮҮЛЭН ДҮҮРГЭЭ

Баярлахаар, урмашахаар

…Хүдөө ажахын хү… бүхэсоюзна… Энэ үдэр колхоз, совхоз… эхинһээ хойшо хэ… юумэеэ согсолжо, … мүрысөөнэй дүн гарга… урмашуулжа, … зорилгонуудаа тодор… гэшэ.

… совхозой хүдэлмэришэд, … бүхы ажалшад энэ … баяртайгаар, урматай… байна. Совхозой ме… нуудай габшагайгаар, … ажаллаһанай … бүхы 9226 гектар таряа… эхеэр хуряажа сүм … байгаабди. Бүхыдөө … гаран центнер таряан … гэхэ гү, али гектар … 15,5 центнер ургаса аб… шэтэй.

… ургаса хуряалга дээ… комбайн хүдэлгэдөө. … ороохо таряагаа заашье … оруулангүй, түргэнөөр … абаха гэжэ бүхы хүсэеэ, … шадабаряа гаргаһан … Комбайнер Петр Мат… хэдэхэн үдэ… 380 гектарай та… хадаад, богонихон … 221 гектарай баал суг… 3.765 центнер таряа … мүрысөөндэ эрхим… Комбайнер Константин … Хлызов 300 гектарай … хуряажа, 5300 центнер … сохижо абанхай. Мүн 5 … тоодо комбайнер Ин… Васильевич Лагерев … Хуряалгын эхилхэһээ … залуу комбайнер, комму… Цыбикович Кузьмин … таряа амяарлан ха… Эдэ түрүүшүүл бү… жэшээ харуулжа, үнэхөөр … малайнгаа үргэхэ сү… хүдэлөө гээшэ.

… баян ургаса совхозой Бы… эрхилэгшэнь П. П. Еро… Хандалинин эрхилэг… Р. Маласов отделени… хуряагдаба. Эдэ отделени… ороохо таряа абаха түсэбөө … 112 процент дүүргэжэ ша… һүлөөмо һүрилхэ, на… хахалха даабаряа эдэ… дүүргэнхэй.

… ондо совхозоймнай хар… яһала амжалтатай… ажаллажа гараа. Тарилгын … гектарай тус бүриһөө 115 … хартаабха хуряагдаба. … механизаторнууд аха дүү Григо… Геннадий Пуховский 58 … хартаабха тарижа, тэ… утэгжүүлжэ, харууһалжа, бүхыдөө 7114 центнер ургаса хуряажа абаһан байна. Энэнь гектар бүриһөө 122 центнерһээ үлүүхэн абтаһан болоно. Эдэ хоёр механизатор ургасаяа тусхай комбайнаар өөһэдөө хуряажа абаа.

Шэнэ ургасынгаа дээжэ гүрэндөө тушааһан байнабди. Гүрэндэ 5 мянган центнер таряа тушааха түсэбөө сүм дүүргээд, урда жэлнүүдтэ үрэһэндэ гэжэ зээлээр гүрэнһөө абаһанаа бүхыдэнь бусаагаабди. 12 мянган центнер хартаабха гүрэндэ тушааха түсэбтэй байбал, тэрэ 20 мянган центнертэ хүргэгдөө.

Ороохо таряанай, горохой, хартаабхын баян ургаса зүндөө туйлагдаа гэхын аргагүй. Тэрэ имагтал бүхы механизаторнуудай, таряашадай оролдосотойгоор, эрдэмэй туйлалтануудые хэрэглэжэ ажаллаһанай ашаар абтаа гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Юуб гэхэдэ, энэ жэлдэ хартаабхын, горохой, ороохо таряанай бүхы талмайда минеральна үтэгжүүлгэ оруулагдаһан байна. Жэл бүри намарай паар ехээр, һайн шанартайгаар хахалагдажа, минеральна үтэгжүүлгэ, наг шэбхэ тараагдадаг юм. Мүнөөшье 7 мянган гектар намарай паар хахалха түсэбөө дүүргээд байнабди. Жэл бүри һайн шанартай үрэһөөр тарилга хэгдэнэ. Мүнөө үедэ түсэбэй ёһоор 28 мянган центнер таряан үрэһэндэ хаагдаад, хахадынь сэбэрлэгдэнхэй. Октябрь һарада үрэһэеэ бүхыдэнь тарилгын шанарта хүргэхэбди.

Ороохо таряа, горох хартаабха һайнаар ургуулһан, һайн шанартайгаар хуряажа абаһан түрүүшүүл ВДНХ-да ошохо путевкоор, бусад үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагдаха гээшэ.

Һүүлэй жэлнүүдтэ сабшалан, бэлшээри һайжаруулха, тэжээлэй ургамалнуудай баян ургаса абаха талаар мүн лэ оролдолго гаргагдана. Совхоз дотор эмхидхэгдэһэн лугомелиоративна отрядууд сабшалан һайжаруулха, намаг хатааха, наг шэбхэ гаргажа тарааха талаар ехэ юумэ хэнэ. Тэрэнэй ашаар байгша ондо 37.500 центнер үбһэ бэлэдхэхээр хараалһан байбал, тэрэнээ 40 мянган центнертэ хүргөөбди, 250 тонно сенаж бэлдэхэ түсэбтэй байгаа һаа, хамта 427 тонно дарагдаа. Мүн 12,5 мянган тонно силос бэлэдхэгдэнхэй. Мүнөө үедэ 160 гектарта таригдаһан куузику хуряагдажа дүүрэхэеэ байнхай. Гектар бүриһөө дунда зэргээр 300 центнер куузику хуряагдана.

Иигэжэ жэл бүри ниитын адууһа малдаа шэмэ ехэтэй тэжээл бэлэдхэжэ байһанай ашаар малайгаа тоо толгой олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ аргатай болонобди. Тиигэжэ гүрэндөө мяха, һү тушааха түсэб, даабаряа үлүүлнэбди. Үнгэрһэн 9 һарын туршада гүрэндэ 13 мянган центнер мяхан, 20.564 центнер һүн тушаагдаа гэхэ гү, али түсэбһөө үлүүлэн 500 центнер мяхан, 1.364 центнер һүн тушаагдаһан.

Совхоздомнай ажалша бэрхэ малшад олон. Һаалишан Аграфена Егоровна Балдакова жэл бүри ехэ һү һаажа, олон тугал абажа гарадаг. Энэ жэлэй үнгэрһэн 9 һарада үнеэн бүриһөө 2200 килограмм һү һаагаад байна.

Ажахымнай гахай олоор үсхэбэрилдэг гээшэ. Байгша оной эхинһээ хойшо. 17,5 мянган поршоонхо абажа, томо болгообди. Гүрэндэ 8500 центнер гахайн мяхан тушаагдаа. Совхозой эрхим гахайшад Анна Вторушина, Анна Конева хоёр 206 гахай түрүүлжэ, 1503 поршоонхо абанхай.

Совхозой бүхы һалбаринууд энэ жэлдэ олзо оршотой гаража, ажахыгаа хойшодоо үргэдхэхэ, соёл гэгээрэлэй барилгануудые ехээр хэхэ аргатай байхабди.

Саашадаа мал ажалаа бүхыдэнь промышленна үндэһэ һуури дээрэ табиха гэжэ оролдожо байгдана. Гахайн байранууд һэльбэгдэн шэнэлэгдэнэ. Быково, Жилино һууринуудта тус бүридөө 400 үнеэдэй байха һаалиин 2 комплекс бүтээгдэжэ байна. Жилино һууринда 1200 поршоонхо түлжүүлхэ шэнэ байра ашаглалгада оруулагдаба.

Совхозоймнай ажалшад энэ жэлэйнгээ түсэб, социалис уялгануудые үлүүлэн дүүргэжэ, бүхы дээрээ табан жэлэй түсэбые болзорһоо урид бэелүүлхэ байһандаа этигэнэ. Һанаһан энэ зорилгодоо хүрэхын тула үйлэдбэриин түрүүшүүлһээ жэшээ абажа, тэдэнэрэй, дүй дүршэлые бүгэдын шадабари болгохо гэжэ оролдохо байнабди.

В. КАРПОВ,
Кабанскын аймагай Шергинскэ совхозой директор.

Манай фотокорреспондент С. Балдуевай буулгаһан энэ фото-зураг дээрэ Мухар-Шэбэрэй аймагай «Коммунизм» колхозой һаалиин томодхогдоһон оньһожоруулагдамал гүүртын байрануудые харанат. Эндэ бүхыдөө 600 үнеэд харууһалагдадаг юм. Һайндэрөө эрхим амжалтаар угтахын түлөө социалис мүрысөөндэ хамаролсоһон 33 һаалишадай хахадынь шахуу жэлэйнгээ даабари мүнөө дүүргэжэ, ерэхэ жэлэй түсэбөөр ажаллажа байнхай.

ҺАРАТА ҺҮНИИН СУУРЯАН

Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой Хүнтэйн полевой стан руу табилуулжа ябатарнай, нэгэ «Волга» урдамнай бии болоодхибо. Уданшьегүй кабина сооһоо дунда зэргын бэетэй хүн гаража ерээд:

— Танилсая. Ринчинов Бато Будаевич, колхозой түрүүлэгшэб, — гээ һэн. Кабинет соо хөөрэлдэхэ саг манайда үгыл даа. Бултадаа полинууд, тоогууд дээрэ гараһан байха.

Түрүүлэгшэ үшөө иигэжэ нэмэбэ:

— Механизаторнууднай 20 үдэрэй туршада таряа хуряалгаяа дүүргэхэ уялга абаһан аад, 18 үдэр соо дүүргэбэ. Мүнөөдэр таряагаа дүүргэхэмнай. Эрхим механизаторнууд манайда олон байха. Зүгөөр Бубей Хуриганович Дармаевтай хөөрэлдэжэ үзөөрэйт.

Хуряалгаяа дүүргэлтын һүүлшын үдэр, сентябриин, барагдаха үе бэлэй. Алтан шара шэнисэ тээһэн «ГАЗ-ууд», «ЗИЛ-нүүд» урматайгаар хүнхинөөд, хажуугаарнай үнгэржэл байха юм. Тэдэ жолоошодой нэгэн машинаяа зуг татан байлгажа, хэндэ хэрэгтэй һэмта гэжэ һонирхоһоной удаа: «унаһан малгайгаа абаха сүлөөгүйбди. Дармаевтай мүнөөдэр хөөрэлдэхэ арга байхагүйл хаш» гэбэ.

Һүүлшын гектарнууд... Мүнөө жэлэй ороохо таряанай һүүлшын центнернүүд... Ямар комбайнер бидэнтэй хөөрэлдэхын тула машинаяа зогсоохоб даа. Нарата үдэрэй час, минута бүхэн үнэтэй гэжэ бултанда мэдээжэ.

...Полевой станай улаан туг хүнүүдые холоһоо даллаһан мэтээр намилзана. «Колхозой түрүү комбайнер Бубей Дармаевай нэрэ хүндэдэ зорюулан, энэ улаан туг хиидхүүлэгдэбэ»,—гэжэ тэндэнь бэшээтэй байгаа бэлэй. Бубей Хуриганович Дармаев 918 гектар ороохото таряа баал болгон унагаажа, 300 шахуу гектарай баал суглуулжа, 3.300 центнер ороохо сохиһон байна. Колхозой бусад комбайнернуудай дүнгүүдээр һонирхоходо, Жан Раднаев 715—2.600, Равиль Мубаракшин—665—2.000 гэхэ мэтэ тоонууд байгаа һэн. Комбайнер Б. Х. Дармаев мүнөө жэлдэ бултыень ахижа, колхоз, мүн аймаг соогоошье түрүү һуури эзэлбэ!

Үдэшын боро хараанаар, һарата һүниин хүгжэм зэдэлүүлэн комбайнууд поли тээһээ һубариба... — Одоошье Бубей Хуригановичтай уулзажа, яаралгүйхэн хөөрэлдэхэ арга олдобо, — гэжэ досоотоо һанаһан байгаабди.

Бубей Хуриганович бидэнтэй танилсаад, хөөрэлдөөд, хэды орой болоошье һаань, комбайнайнгаа доро орожо, зарим боолто шүрэбүүдыень шангадхаха юм. Ушар юуб гэхэдэ, тэдэнэр үглөөдэрынь хүршэ колхоздоо туһалхаяа ошохо байгаа.

— Үглөөгүүр эртэхэн бодожо, Уланай колхоздо туһалхаяа ошохомнай, — гэжэ Бубей Хуриганович хэлээ һэн.—«Айл хүн ами нэгэтэй» гэжэ арад зон хэлсэдэг.

Б. Х. Дармаев һүүлэй 15 жэл соо автомашина, комбайные адли тэгшээр жолоодоно. Таряа хуряалгын үедэ комбайндаа һуугаад, жэлэй бусад үе сагта автомашинаяа. жолоододог юм. Һүүлэй 6—7 жэл соо таһалгаряагүйгөөр таряа хуряалгаар «колхозой чемпион», «аймагай чемпион» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэдэг болонхой.

— Түрэл нютагтаа «хүлөө дүрөөдэ, гараа ганзагада» хүргэһэн хүм. Совет Армиин зэргэдэ 5 жэл соо алба хэхэдээ, экскаваторщик боложо ерэһэн байгааб. Трактор машинада хори гаран жэл соо ажалланаб.

— Мүнөө жэлэй таряа хуряалга урда жэлнүүдһээ юугээрээ илгаатай байгааб?

— Мүнөө жэл таряа хуряалга эмхитэйгээр эхилээ. Хуряалгын эхилхэһээ урид аймагай бүхы комбайнернуудые суглуулжа, шухала хөөрэлдөөн болоһон, зорилгонууднай тодорхойлогдоо һэн. 20 үдэр соо таряа хуряалгаяа дүүргэхэбди — гэһэн социалис уялга абаһан байгаабди. Хэлэһэн үгэдөө хүрэһэндөө бидэ, комбайнернууд, баяртайбди. Ороохо таряаншье һайнаар ургаа. Гектар бүриһөө заримдаа 15—16 центнер орооһон сохигдоһон байха. Тиимэ таряа хадахадашье урматай байгаа.

— Та дүй дүршэлтэй комбайнер гээшэт. Залуу комбайнернуудта юу хүсэхэ байнат?

— Оньһон техникээ (комбайн, автомашина, тракторшье һаань) өөрынгөө табан хурган шэнгеэр шудалха хэрэгтэй. Ажалда дуратай байхыень, таряашанай хара хүлһөөр олдоһон хилээмэ хүндэлжэ һурахыень бүхы залуушуулда хүсэхэ байнаб.

* * *

Энэ репортажай хэблэгдэхэ болоходо, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой контородо хонходожо, Б. Х. Дармаев хүршэ колхозойнгоо гушаад гектар таряае хуряалсажа, 300 гаран центнер ороохо сохёо гэжэ мэдээ һэмди. Эрхим комбайнер, коммунист Б. Х. Дармаевай ажал хэрэг тухай тобшохоноор хөөрэбэл, иимэл даа. Нүхэр Б. Х. Дармаев мүнөө жэлэй ороохо таряа хуряагша олон зуун, мянган механизаторнуудай эрхимүүдэй нэгэн гэжэ хэлэхэдэ, урматайшье, омогорхомооршье байна.

РСФСР-эй габьяата механизатор, Ажалай Улаан Тугай орденой кавалер, комбайнер, коммунист Б. Х. Дармаевые хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй һайндэрөөр үнэн зүрхэнһөө амаршалаад, ажалдаа улам ехэ амжалта туйлажа, ажалша арад зоноо алдаршуулжа, Эхэ орондоо улам улам аша туһатайгаар ажаллахыень хүсэе.

С. ОЧИРОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Б. Х. Дармаев.

Үүсхэл гаргаһан ажахыда

ТАРЯАШАДНАЙ БАЯРТАЙ

Хэнэйшье мэдэхээр ажахымнай таряашад, механизаторнууд хүдөө ажахын хүдэлмэришэдэй заншалта энэ һайндэрые угтуулан, ороохо таряа хуряалгаяа түргэн болзорто, гээлтэ хоролтогүйгөөр, һайн шанартайгаар үнгэргэхөөр, республика дотороо үүсхэл гаргажа, социалис мүрысөөндэ уриһан бэлэй. Тиихэдээ бии байгаа 5465 гектар таряагаа 10 үдэрэй туршада амяарлан хадаад, 12 үдэрэй хугасаада баалнуудаа суглуулан сохижо, гектарай 16 центнерһээ бага бэшэ таряа хуряаха гэжэ шиидэһэн юм. Гадна Эхэ оронойнгоо элеваторта 28 мянган центнер таряа оруулжа, бүхыдөө 2500 гектарта намарай паар хахалха ба 18 мянган центнер үрэһэ хүрэнгын ороохо сэбэрлэжэ хаахаар дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаа һэмди.

Тэрэ тэһээршье нилээд саг үнгэрөө. Абаһаар энэ хараалһан зорилгомнай айхабтар ехэ, дүүргэхэншье бэрхэтэй шэнгеэр үзэгдөө бэлэй. Теэд хэлэһэн үгэеэ хиидэ хаяжа, һүлдэ солоёо даруулхагүйн тула, нэн түрүүлэн бүхы машина, техникээ ашагтайгаар хүдэлгэхэ түрүү арга бэдэрээ һэмди. Хүсэл эрмэлзэлгээр бадаранги ажахымнай механизаторнууд комбайн, жаткануудаа һаадгүйгөөр ябуулһан байна.

Тиигэжэ сагай уларилай хэды таарамжагүй байбашье, таряашадай нарата үдэрнүүдые алгадгүй ургаса хуряалгаяа эмхитэйгээр үнгэргэжэ, урдахи зорилгоёо сүм бэелүүлээ. Хараалһан болзортоо 5870 гектарай таряа хадажа, 18 мянган центнер үрэһэ хүрэнгын ороохо сэбэрлэжэ хааһан байна. Тиихэдэ гектар бүриһөө 16 центнер ороохо хуряажа, гүрэндэ таряа худалдахаар хараалһан уялгаяа эдэ үдэрнүүдтэ дүүргэжэ байнхай. Мүнөө үедэ һолоомо суглуулжа һүрилхэ, намарай паар хахалха хүдэлмэри баһал эмхитэйгээр ябажа байна.

Эдэ бүхы амжалта яагаад туйлагдааб гэхэдэ, нэгэдэхеэр, заншалта һайндэрөө эрхим илалтаар угтахаар үүсхэл гаргаһан механизаторнуудай таряа хуряалгын үедэ хэзээ хэзээнэйхиһээ эршэмтэйгээр ажаллаа. Бригада бүхэнэй тоо бүридхэгшэд комбайнер, жолоошодой хэһэн ажалайнь үдэр бүриин дүнгүүдые тэрэ доронь согсолжо, тусхай самбарта бэшэдэг бэлэй. Харин 5—5 хоногой туршада эрхимлэгшэдынь моральна болон материальна талаар урмашуулагдадаг байгаа. Иигэжэ хэһэн хүдэлмэриингөө үдэр бүриин дүн мэдэһэн механизаторнууд заабол шэнэ амжалта туйлахаар эрмэлзэнэ бшуу.

Үни хүлеэгдэһэн энэ һайндэрөө сэдьхэл дүүрэн угтаха бэлэгтэйшье һаа, мүнөө тоог дээрэхи ороохоёо сэбэрлэжэ, үрэһэ хүрэнгөө гутахайгүйгөөр үшөө дахин һайса һалхитуулжа байнхай. Юрэдөө нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, манай механизаторнуудай гаргаһан үүсхэлые нэгэн һаналтайгаар дэмжэһэн республикынгаа бүхы таряашадта халуун баяр хүргөөд, туйлаһан амжалтаяа саашадаа улам батадхахыень хүсэнэбди.

И. КОЗЛОВ,
Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра» колхозой главна агроном.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: колхозой таряанай тоог дээрэ.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Цырен-Дэжэд! Зураглал

…һаа хойшо Цырен-Дэжэд … машинада ехэ дуратай … Эгээн түрүүн тэрэнэй та… ажалай бригадада хүдэлхэсэ… эмнь, бригадир басаганай … бэеыень адаглангяар … иигэжэ хэлэбэ:

— Үшөөл заахан байнаш. Мо… машинаһаар газар хахалжа би… хүйл хаш. Мори унаад лэ … шэрэхэ болоо гүбши даа.

— Үгы, би тракторта прицеп… хүдэлхэб, — гэжэ баса… хэлэбэ.

— Теэд плугай оньһон рыча… хүдэлхэгүйлши, — гэбэ бри…

— Дилэхэб. Цыдып ахайгаа … хүдэлхэб, — гээд лэ Цы… Дэжэд өөрынгөө зориһониие … байба.

… гэһэнһээ хойшо Цырен… Дармаевна «булад хүлэг… хүби заягаа бүхөөр холбо… мүнөө хүрэтэр лэ механиза… хүдэлжэ ябана. 1950 он… тусхай курса дүүргэжэ, трак… мэргэжэлтэй болоо һэн. … багахан, маряагүйхэн ба… адар томо гэпжэтэ трак… һуугаад ябахые хараад, … солгёон огсом хүбүүд шог… һанаатай нимэрхүүгээршье … абаха:

— …һая холоһоо харан гэһээм … трактор газар хахалжа ябаба. Кабина соонь хүн оройдоо харагдабагүй. Энэмнай эзэгүйгөөр өөрөө ябадаг электротрактор гээшэ гү гэжэ гайхажа гэлыжэ байтарни, харин дүтэлжэ ерэхэдээ, кабина соонь манай Цырен-Дэжэд Дармаевна һуугаал...

Бэеэр багаханшье һаа, хүдэр шииряг эрэшүүлһээ дутуугүй хүдэлжэ шадаха, оньһон техникээ арбан хурганһаа өөрэгүй һайн мэдэхэ, бэрхэхэн механизатор байһанаа энэ басаган уданшьегүй харуулаа. Газар хахалхадаа, сеялкэшье шэрэхэдээ, силосэй комбайншье шагтагалаад ябахадаа, юрэдөө ямаршье ажалда хүдэлхэдөө хододоо эрхим үрэ дүн туйладаг байгаа. Арбаад жэлэй саана энэ басаган хадамда гаража, ондоо нютагта ошоодшье байхадаа тракторта хэдэн олон жэлдэ таһалгаряагүй хүдэлөө, оло дахин магтаал шандашье хүртэһэн.

Хоёр жэлэй саана түрэл Могсохон нютагаа бусажа ерээд, баһал үнөөхи «булад хүлэгтөө» һуугаа.

Үнгэрэгшэ хабар нэгэтэ үдын эдеэлэлгын үедэ Худанай совхозой нэгэдэхи отделениин тракторна бригадын бригадир Владимир Содномдоржиев механизаторнуудтаа хандан, иигэжэ хэлэбэ:

—Зай, нүхэд, шэнэ трактористтай болобобди. Цырен-Дэжэдтэй хэнтнай нэгэ тракторта хүдэлхэб? — гээд, тэрэ энеэбхилэн асууба.

Наһатайшаг болоһон набтархан эхэнэрые харахадаа, энэ юу бэ ража хүдэлхэб даа гэжэ голонги байгаа гү, али нютагтань эхэнэр механизаторай үгы хадань гайханги байгаа гү, юрэдөөл би тэрээнтэй сугтаа хүдэлхэб гэхэ хүн абаһаар олдобогүй.

— Тиигээ һаа, ши Витя Дондоков, энэ эхэнэртэй хүдэлхэ болоош. Харин таанад, хүбүүд, Цырен-Дэжэдые голожо байһаар өөһэдөө һүүлдэнь ахигдашоод лэ бү байгаарайгты даа, — гэжэ бригадир хэлээд, тэрээн тээшэ мэхэтэйхэнээр харан, нюдөөрөө эмнеэд абаба.

Үнэхөөрөөшье хабар газар хахалалга дээрэ Цырен-Дэжэд Жамсарановада хүрэжэ хүдэлхэ тракторист байбагүй. Паар хахалхадаа халаан бүридөө 6 гектарай орондо ходол 9—11 гектар элдүүрилдэг һэн. Һүүлдэнь «энэ Цырен-Дэжэдтэйш тэнсэжэ хүдэлхын аргагүй хүн байна даа. Тракторынь тиимэл һаа һайн гээшэ гү, али өөрөө үлүүсэ бэрхэ хүн гээшэ гү, ойлгожо ядааб»— гэжэ Худанай совхозой үнинэй механизаторнуудай нэгэн Дондок Базаров хэлэжэ байгаа бэлэй.

Иимэл ажалша бэрхэ хүнүүдэйнгээ ашаар Могсохоной отделениинхид энэ жэлдэ совхоз соогоо бултанһаа урид хабарай тарилга хэжэ дүүргээ, хаһа саг соонь сэбэр пааршье ехээр хахалаа. Үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэ, ороохо таряанай ургаса хуряалгыешье богони болзорто дүүргээ.

Нэгэтэ нютагаараа ябахадаа Цырен-Дэжэдтэй үшөө дахин уулзажа хөөрэлдөө һэм. Хорёод жэлдэ тракторта хүдэлһэн, дүшэ гараһан наһанай, гурбан томо үхибүүдэй эхэ гэхээршье бэшэ, тэрэ үнөөхил залуу зандаа, үндэр һүеытэй туфли үмдэһэн, бэедээ саб гэмэ тааараһан платитай, үһөө буржылгаһан, хюмһаа шэрдэнхэй, юрэдөөл хото городой ямаршье эхэнэрһээ дутуугүйгөөр хубсаланхай хүн урдаһаамни урихананаар энеэбхилэн байтаа. Энээниие юундэ дурданабши гэхэдэ, ёһотойл ажалша, түрүү үзэл бодолтой, сүлөөтэ совет оронной эхэнэр хаанашье, ямаршье ажал хэхэдээ үнэн сэдьхэлһээ оролдон, урагшаа һанаатай ябахаһаа гадна, бэеэ арюун сэбэрээр абажа ябадаг байна бшуу.

— Яһала һайн хүдэлжэ байнаб, ядаха юумэн үгы. Ехэ хүбүүн Дивангарни арбадахи класс дүүргээ. Нүгөө Митрофан, Геннадий хоёрни 7-дохи, 9-дэхи классуудта һурана. Бэеынгээ һайн байгаа һаань, үшөөшье олон жэлдэ трактористаараа хүдэлхэл һанаатайб, — гэжэ Цырен-Дэжэд Жамсаранова хэлээ бэлэй.

М. НАМЖИЛОВ.

Хэжэнгын аймаг.

БОРСОЛОГДОҺОН ХОЛИМОЛ ТЭЖЭЭЛ ГАРГАХАНЬ

Һолоомо, зелёнко, үбһэ болон таряа талханай зүйл гурил болгоод, тэрээндэ элдэб витаминуудые, минеральна бодосуудые нэмэжэ, борсологдоһон холимол тэжээл гаргадаг цех, заводууд Ставрополиин хизаарта угаа олон. Иимэ тэжээлээр хони, хурьгадые эдеэлүүлхэдэ аша туһа ехэтэй байба. Нэн түрүүн хурьгадта, хээлитэй хонидто, һубай хонидто, хусануудта эдюулхэ иимэ тэжээлые ондо ондоо бүридэлтэйгөөр гаргажа болохо байна бшуу. Жэшээнь, хээлитэй хонидто үбһэ ехэшэгээр нэмэлсэхэ гэхэ гү, али һубай хонидтоо тэрэниие багаар хэхэ байна. Хурьгадта баһал ондоогоор бэлдэдэг.

Хоёрдохёор, иимэ тэжээл хэрэглэхэдэ, хонишодой ажалые нилээд хүнгэдхэхэ гээшэ. Юуб гэхэдэ, хатаагдаһан иимэ бутархай холисо тэжээлые тусхай ехэ хобто соо хэжэрхихэдэ, хонид тэрэниие өөһэдөө эдихэ аргатай. Иимэ хобтонууд соо һүрэгтэ 7—8 үдэртэ хүрэхөөр холисо тэжээл нэгэ удаа хэжэрхидэг. Хонишод үбһэ тэжээл тараажа үгэхэеэ болижо, һүрэгөө тиимэ эдеэлсэ соо оруулха, гаргаха, уһалха болоно.

Гурбадахяар, иимэ холимол тэжээл хэрэглэхэдэ һолоомо, зелёнко гэхэ мэтэ ургамалнууд бүхыдөө, заашье үрилтэгүйгөөр эдигдэхэ байна бшуу. Тиигэжэ тэжээлдэ угаа арьбан байдаг. Дүрбэдэхеэр, элдэб бодосуудаар, минеральна зүйлөөр хүсэлдүүлэгдэһэн тэжээл эдихэдээ мал түлжэсэтэй, үхэл гарахада орохонь бага болохо жэшээтэй.

Иимэ холимол тэжээл гаргаха томо цех Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо баригдажа байна.

— Барилгаяа байгша оной ноябрь һара гаратар дүүргэхэ хүсэлтэйбди, — гэжэ колхозой түрүүлэгшэ Ц-Д. Галсанов мэдүүлбэ. — Энэ цех колхозой мүнгэ зөөрэр, хүсөөр барлгдана.

Энэ барилгые ударидажа байһан колхозой үнинэй механизатор М. Ковалевский иигэжэ хэлээ:

— Энэ цех бүтэхэдээ час соо 2 тонно холимол тэжээл гаргажа байха юм. Хамта 7 хүн эндэ ажаллаха.

Республика дотор борсологдоһон иимэ холимол тэжээл заргаха цех түрүүшынхеэ баригдажа байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: борсологдоһон холимол тэжээл гаргаха цехэй барилга харуулагдана.

А. БОРИСОВ.
Авторай фото.

АЖАЛАЙ БЭЛЭГҮҮД

БЭШҮҮРЭЙ АЙМАГ

Калининай нэрэмжэтэ колхозой таряашад болон малшад һайндэрөө ажалай бэлэгүүдээр угтахын тула оролдосотойгоор хүдэлжэ гараба. Байгша ондо сагай уларилай хэр бэрхэшэйлтэй байбашье ажахын механизаторнууд габшагай бэрхээр ажаллажа, ороохо таряанай һайн ургаса хуряажа абаба. Гектар бүриһөө дунда зэргээр 14,5 центнер ороохон суглуулагдаба. Таряашад Эхэ оронойнгоо амбаарта 13 мянган центнер ороохо ябуулжа, хараалһан түсэбөө амжалтатайгаар бэелүүлбэ. Мүнөө үедэ эндэ 5.000 центнер 1 классай үрэһэн хаагдаад байна. Үлэгшэ 3.000 центнерые ойрын үдэрнүүдтэ сэбэрлэжэ хааха гэһэн зорилготой. Малшад мүн һайнаар ажаллажа гараба. Юһэ һарын туршада колхознай 1695 центнер мяха тушааха түсэбөө 282 центнерээр үлүүлбэ.

ОЛИМПИАДЫН БААТАРНУУДТА—ЭХЭ ОРОНОЙМНАЙ ХАЙРА ШАГНАЛ

1972 оной Олимпиин зунай наадануудай баатарнуудые Эхэ оромнай правительствын дээдын шагнал хайраар тэмдэглэнэн байна. Верховно Соведэй Президиумэй Указ соо Олимпиин нааданнуудта хабаадагшадай, тэдэнэй hургада: гайхамшагта хүнүүдэй нэрэ обогууд нэрлэгдэнхэй. Совет спортсменүүд эдэ нааданнуудта 50 алтан, 27 мүнгэн, 22 бронзо медальнуудые абажа, бүхы командаараа илалта туйлаа hэн.

Эрхимэй эрхимүүд—Олимпиин зургаан чемпионууд Ленинэй орденоор шагнагдаа. Тэдэнэй тоодо Шахты городой инженер Василий Алексеев, Киевтэ hурадаг аспирант Валерий Борзов, Сухумида хүдэлдэг агроном Виктор Санеев, Ленинградта ажаhуудаг багша Людмила Пинаева, Минск городто хүдэлдэг доцент Александр Медведь, Ленинградта сэрэгэй алба хэдэг Анатолий Рощин гэгшэд оролсоно.

Ажалай Улаан тугай орденоор 20 хүн шагнагдаhан байна. Тэдэнэй тоодо 7 тренернүүд бии. Эдэнэр хоёр бэ гэхэдэ, хүнгэн атлетикээр мүрысөөнэй командын тренернүүд В. Алексеев, В. Петровский, И. Степанчонок, волейболоор СССР-эй суглуулагдамал командануудай ахалагша тренер Г. Ахвледиани, уhанай бүмбэгөөр—А. Блюменталь, баскетболоор—В. Кондрашин, юрын барилдаагаар—Б. Рыбалко гэгшэд болоно.

105 хүн «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденоор шагнагдаа. Тэдэнэй олонхинь олимпиецүүд юм. Олон спортсменүүд, тренернүүд, физкультура ба спортын хүдэлмэрилэгшэд «Ажалай шэн габьяагай түлөө», «Ажалдаа шалгарhанай түлөө» медальнуудаар шагнагдаhан байна.

(ТАСС).

МҮНӨӨДЭР—ХҮДӨӨ АЖАХЫН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ ҮДЭР

ЭРХИМ КОМБАЙНЕРНУУД—МОСКВАДА, hАЙНДЭРТЭ

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна hайндэртэ хабаадахаяа Москва хото манай республикын хоёр түлөөлэгшэ мордоо. Энэ ехэ эол хубида хэд хүртэбэб?

Дамдин Бадмаевич Тубанов—Бэшүүрэй совхозой эрхим комбайнер. Энэ жэлэй ургаса хурялгын 6 үдэртэ тэрэ 409 гектар таряа амяарлан хадаhан, удаадахи 10 үдэртэ 4890 центнер таряа сохижо абаhан.

Александр Прокопьевич Бурдуковский — Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра» колхозой комбайнер. Мүнөө жэл 6 үдэрэй туршада тэрэ 355 гектар таряа амяарлан хадаhан, 10 үдэртэ 4010 центнер таряа суглуулhан байна.

ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ ДАБАГДАА

Табан жэлэй түсэб болзорhоо урид бэелүүлхын түлөө тэмсэжэ байhан манай фабрикын коллектив Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна үдэрые ажалай шэнэ амжалтаар угтаба. Фабрикамнай гүрэндөө 22.990 мянган үндэгэ тушаажа, жэлэйнгээ түсэб 390 мянгаар үлүүлэн дүүргэбэ. hайндэрөө угтажа байхадаа манай шубуушад жэлэй дүүрэлтэ түсэбhөө гадуур 7 миллион 400 мянган үндэгэ тушааха байhанаа мэдүүлээ.

Инмэ ажмалта түйлахын тула фабрикын шубуушад тахяануудаа hайнаар эдеэлүүлжэ, харуулhалжа, тус бүрhөөнь шадаал hаа олон үндэгэ абаха гэжэ оролдоhон байна. Тингэжэ үнгэрhэн 9 hарын туршада 25 миллион 254 мянган үндэгэн абтаа гэхэ гү, али гурбан кварталай түсэб 3 миллион 400 мянга гаранаар үлүүлэн дүүргэдээ. Тахяа бүхэндэ дундаа зэргээр 157 үндэгэ абахаар харалhан байhанhаа тэрэнэз 173-да хүргөөбди.

Энэ илалтада Н. В. Шубина, Е. Г. Афанасьевагай гэгшэдэй бригаданууд шубуушадай аша ехэ. Жэшээнь, Н. В. Шубинагай бригада тахяа бүрhөө 184 үндэгэ абаhан. Энэ бригада бүхэн Е. П. Агапитова тахяа бүрhөө 183 үндэгэ суглуулаа.

Фабрикамнай энэ жэлдэ 33 миллион үндэгэ, 1,5 миллион түхэриг сэбэр олзотой байна.

С. ПОНОМАРЕВ,
Сотниковско шубуунай фабрикын главна экономист.

НЮТАГ НЮТАГАЙ hОНИН

ШЭНЭ СЕЗОН НЭЭГДЭБЭ

Ленинэй орденто оперо ба балетэй театрай коллектив ээлжээтэ сезоноо Фроловой «Энхэ-Булад баатар» опероор үсэгэлдэр нээбэ. Театрай директор нүхэр Яхунаев иигэжэ хөөрэнэ:

— Энэ hарада хоёр шэнэ зүжэгүүдые — Моцартын «Дон Жуан» гэжэ оперо, Прокофьевой «Золушка» гэжэ балет харуулха байнабди. Энэ хоёр зүжэгүүдые Алас-Дурна зүгөөр гастрольдо ябахадаа, тэндэхи хүн зондо харуулhан байгаабди.

Энэ жэл алдарта ойн жэл болоно. Тиимэhээ театрай коллектив Буряадайнгаа композиторнуудай зохёолдо гол анхаралаа хандуулhан байна. Энэ сезондо Хачатурянай «Гаянэ» гэжэ балет Дзержинскиин «Григорий Мелихов» гэжэ оперо табиха юм.

Энэ жэлдэ Улан-Үдын хореографическа училищи, Искусствын Алас Дурна зүгэй институт дүүргэhэн залуу артистнар тус театрай бүлэдэ нэмэжэ ороо.

Манай корр.

БАГИЗАЙ БААТАРШАЛГА

hаяын үдэрнүүдэй нэгэндэ Удын совхозой 3-дахи отделениин Бүтүү гэжэ газарта гэнтэ түймэр гараба.

Губээгэй арада зелёнко сабшажа ябаhан тракторист Багиз Газисов улам ехэдэжэ байhан утаа хараад, гүйлгэжэ ерэбэ. Түймэрэй улаан дулан хөрёотой hүри, малай байрануудта дүтэлэнхэй, ехэтэн гарзада оруулхаа байба. Трактористын унтараахагэжэ хэды оролдолго гаргабашье, хатанхай хэнзэ ногоондо аhахан түймэр сарагдажа үгэбэгүй.

Яяжашье ядахадаа Багиз шабар соо ургажа байhан хасуури унагаагаад, трактортаа шагталжа, уhанда шиихажа норгоод, түймэрэй гал дээгүүр шарэад гүйлгэжэ мэдэбэ. Хасуурияа хэдэн дахин норгохо хэрэг гараа. Иигэжэ байжа Багиз hүниин 11 час үнгэртэр түймэр сараба. Гал аюул тухай дуулаhан совхозой пожарна машинын жолоошон Иван Верещагин, Никита Рассадин гэгшэд ерэжэ, түймэр сүм усадхалгада туhалаа.

Багиз Ахонович Газисов совхозой дуршалтай, бэрхэ механизаторнуудай нэгэн юм. Тэрэ автомашина, тракторнуудые жолоодохо эрхэтэй. Эрхим ажалайнгаа түлөө совхозой партком, дирекциин мактаал хайрада нэгэнтэ бэшэ хүртэhэн юм.

Б. ЛАЙДАПОВ.

Хори.

ХОЛБОМОЛ ГЭРНҮҮД

Гусиноозерск хотын баруун хойто зүгтэ борохон үнгэтэй, табхархан гэрнүүд зурыжа эхилэнхэй. Болбосон түхэлтэй эдэ байрануудта Сэлэнгын ГРЭС-ые бодхоожо байhан барилгашад байдаг юм.

Түмэр-бетоноор хэгдэhэн 11 тонно шэгнүүртэй эдэ гэрнүүд поездоор асаргадаг. ГРЭС-эй хүдэлмэришэдэй 32 бүлэ иимэ байрада оронхой. hаяын үедэ тэдэнэй тоо бүри олон болохо. Дундань залуушуулай байха хамтын 10 байра бодхоогдохоор харагалагдана.

Н. НАМСАРАЕВ.

«ХАНИ БАРИСААНАЙ ҮДЭШЭ»

МУХАР-ШЭБЭР. (М. Батоин — манай штатнабэшэ корр.) СССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдаhан үдэшэ Шаралдайн соёлой байшанда үнгэргэгдэбэ. Совхозой хүдэлмэришэд, алба хаагшад, мэргэжэлтэд эндэ олоороо суглараа.

Үдэшын 8 час. Хүшэгын аалиханаар нээгдэхэдэ бүхы союзна республиканууудай тугууд, гербнүүд, гоё hайханаар шэмэглэгдэhэн плакадууд сценэ дээрэ харагдана. Нютагай сельскэ Соведэй түрүүлэгшэ В. Ф. Петров энэ үдэшые нээжэ, нарата Таджикистан болон алим жэмэстэ Армянай, аяама халуун Киргиз болон уужам нэлэнхы РСФСР-эй бусад олон яhатанай түлөөлэгшэдые сценэ дээрэ уриба. Суглараашадай нэрьемэ альга ташаалга доро СССР-тэ ажануудаг яhатанай национальна хубсаhа үмдэhэн хүнүүд жэрылдэн жагсаба.

Заха хизааргүй үргэн уужам газар дайдатай манай гүрэнэй эбтэй эетэй бүлэ соо ехэ, багашье яhатанай зол жаргалаа оложо, хүгжэн hалбарhан тухай үдэшые хүтэлбэрилэгшэ хөөрэжэ үгөө.

«Забайкалец» совхозой ажалдаа шалгарhан хүдэлмэришэдтэ дурасхаалай значогууд, үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаа.

„АЛТАН НАМАР"—ЗАНШАЛТА hАЙНДЭР

Петропавловка (Д. Дугаров—«Буряад үнэн» газетын штатнабэшэ корр.). Аймагай түб тосхоной дунда hургуулида «Алтан намар» гэжэ заншалта hайндэр үнгэргэгдөө. Зунайнгаа амаралтын үедэ эрхимээр ажаллаhан эдиршүүлэй нэрэ хүндэдэ энэ hайндэр зорюулагдаhан байна.

hургашадай үйлэдбэриин гурбан бригада ХХ партсъездын нэрэмжэтэ колхозой хони хайшалалгада эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Петропавловкын дунда hургуулиин багша Раиса Степановна Игумнова хони хайшалалгада хүдэлhэн бригадые хүтэлбэрилээ. Мүн лэ олохон hурагшад кукурузын ургасын хойноhоо харуулhалан байна.

34 эдиршүүлhээ бүридэhэн энэ бригада ехэхэн талмайда hөөг модо hуулгажа, аймагай ой модоной ажахыда түhаламжа үзүүлбэ.

hургуулиингаа дэргэдэхи овощ таридаг участок дээрэ хүбүүд хүдэлhэн байна. Иигэжэ муу бэшэ ургаса хуряажа абаа.

«Алтан намарай» hайндэрэй үедэ выставкэ эмхидхэгдэжэ, капустын, үгэрсын болон бэшэшье ургамалнуудай баян ургасын дээжэ эндэ табигдаа.

Түрүү hургуулиудые ээлжээн бригаданууудта, ажалдаа оролдосотойгоор хандажа, нүхэдэйнгөө дундаhаа шалгарhан hурагшадта ВЛКСМ-эй райкомой Хүндэлэлэй грамотанууд барюулагдаа.

КУБОГТАЙ БУСАБА

Хүнгэн атлетикээр ДСО-гой «Урожай» бүлгэмэй областной соведэй түрүү hүүри ээлхын түлөө мүрысөөндэ 9 командын 85 хүн Дээдэ-Онгостойдо сугларaa юм.

3000 метрэй зайда гүйхэдөө эрхим дүн—9 минута 18.0 секунда туйлаhан В. Дарбаковые онсо тэмдэглэмээр. Тэрэ СССР-эй спортын мастерта кандидат, Ивалгын гидромелиоративна техникумэй физкультура заадаг юм. Эхэнэрнүүдэй дундаhаа Сэлэнгын аймагай түлөөлэгшэ Ульянова 1500 метрые 5 минута 45 секунда соо гаталжа, областной сөөнэй чемпион боложо... эдиршүүлэй дундаhаа Алдар Хамуев, Татьяна Романенко (Кабанскын аймаг) мүн чемпион нэрэ зэргэдэ хүртэбэ.

Командаарнь дүн гаргахада Кабанскын спортсменүүд нэгэдэхи hаа шалгаржа, мүрысөөнэй кубогта хүртөө.

С. ТАРАСОВ.

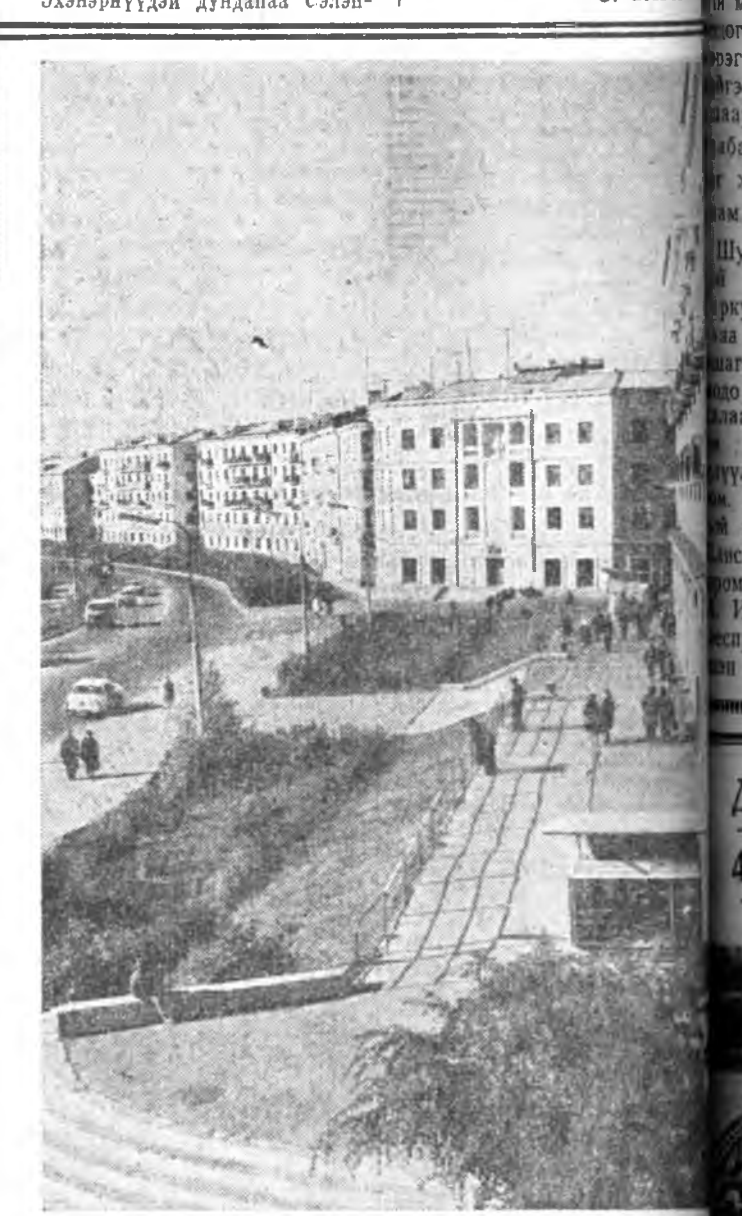

Улаан-Үдэ мүнөөдэр. Илалтын проспект.

А. ИСТОМИНОЙ фото.

ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · РАДИО ХИЛЫН ГААНАhАА

ДАККА

БАНГЛАДЕШЭЙ МИНИСТРЭЙ МЭДҮҮЛГЭ

ТАСС

Хуули бусаар худалдаа ... маа хэлэгтэй, аралжаа хонжоотой, нинтын байгуулажмада харша бусад зүйлнүүдтэй эрид шууд тэмсэл хэжэ, орон доторойнгоо байдалые шэнэдхэн хүбилгэхэ хэрэгтэ hаад тойбо татаhан бусад ябуулганууудта правительство шанга харюу сохилто хэхэ эрэгтэй гэжэ Бангладешэй Республикын дотоодын хэрэгүүдэй министр А. Маннан Богр хотодо болоhон митинг дээрэ хэлээ.

ДЖОРДТАУН

Гайанын ажалшадай бүhэлгаан

ТАСС.

Гайанын ажалшадай бүhэлгаан замханагүй. Сахарна промышленностиин үмсын ба гүрэнэй предприятинуудай алба хаагшадай хоёр неделиин турша соо үргэлжэлжэ байhан бүhэлгаан ехэ ехэ профсоюзууд дэмжээ. Полиграфиин хүдэлмэришэд бүhэлгаа сонсхобо.

БОНН

ЗҮБ ЭРИЛТЭ

ТАСС

Эб найрамдалай немец холбоон (НСМ) гэдэг парти мэдүүлгэ тунхаглахадаа, ЮНЕСКО-гой ООН-ой тусхай шэглэлтэ эмхиин гэшүүнээр ГДР-ые зааболабаха эрилтэ тэрээн дотор табигдана. Энэ эмхидэ Германиин Демократическа Республикын гэшүүн болохо орохо наянь, ООН-ой ёhо гуримуудтай зохилдон таарал-дажа, тэрэнэй ажал ябуулгада hайн туhа хүргэхэ hэн гэжэ мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ.

САНТЬЯГО

АРАД ЗОНОЙ ЭЛҮҮРЫЕ ХАМГААЛХА

ТАСС

Элүүрые хамгаалха Панамериканска эмхиин эндэ болоhо байhан III конференци дээрэ Кубын элүүрые хамгаалгын министр Элиодоро Мартинез Хунко үгэ хэлэбэ. hүүлэй 10 жэлэй турша соо ажалшадай алүүрые хамгаалгада орон дотор түйлагдаhан ехэ амжалтанууд тухай тэрэ хөөрөө. Энэ үе соо полиомиелит, хумхаа, гэдэhэнэй үбшэн, хара нүрөө болон урдандаа жэл бүри олон мянгаад зоной ами наhые хороодог байhан бусад үбшэн Кубада эсэстээ үгы хэгдэhэн байна. Медицинын дүй дүршэлтэй мэргэжэлтэдые бэлдэхэ, больницанууд ба медицинскэ бусад эмхи зургаануудые барихаа түсэбүүдые Кубын Революционно правительство бодото дээрэнь амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна гээд тэрэ тэмдэглээ. Эхэнүүдэй, иилха үхибүүдэй элүүрые сахилгада илангаа ехэ анхарал хандуулагдана.

НЬЮ-ЙОРК

ИНДОХИТАДТАХИ БАЙЛДААНУУД

ТАСС

Сүлөөлэлгын хүсэнүүдэй шанга сохилтоhоо Сайгон хотые хамгаалхын тула Урда Вьетнамдахи американ сэрэгэй командовани, сайгон харахис хүсэнүүд яаралтай хэмжээнүүдые абажа байна. Американ информационно агентствэнүүдэй мэдээсэлнүүдэй ёhоор, октябриин 4-нэй hүни Урда Вьетнамдахи ехэ хотонуудай — Сайгон, Дананг шадарай районуудые «В-52» түхэлэй самолёдууд зэрлиг бүдүүлигээр бомбодобо.

Сүлөөлэлгын хүсэнүүдэй, сайгон армиин подразделенинүүдэй хоорондо зэбсэгтэ тулалдаанууд Урда Вьетнамай нютагууда болоожо байна. Сэрэгэй хойто секторта: Куангигай, Куангчи провинцинуудта байлдаанууд замханагүй. Куангигай, провинциин эрье шадарай районуудта, Модык, Дыкфо хотонууд шадар шэбээлhэн дайсанай Арадай сүлөөлэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүд шангаар сохино.

ХАНОЙ. (ТАСС). Куангчи провинцидахи байлдаануудай үеэр Урда Вьетнамай Арадай сүлөөлэлгын хүсэнүүдэй шанга сохилтодо хэлэнhэн уламжалан, сайгон армиин сэрэгшэд ехэ гарзатай хоролтодо орохо АПО агентство дамжуулба.

Агентствын баримтануудай ёhоор, провинциин түб шадарай 74-дэхи, 105-дахи үндэрхэнүүдэй түлөө сентябриин 3-да болоhон байлдаануудай үеэр тэндэхи партиодууд дайсанай 150 тухай солдадые хүлhөөнь буулгаhан, шархатуулhан, плендэ абаhан байха юм. Куангчи хотодо шэбээлэн сайгон сэрэгүүдэй техникые Арадай сүлөөлэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүд октябриин 2-то артиллереэр байлдаа, олон солдадые хүлhөөнь буулгаhан, ехэ техникэ hалаагдаhан байна.

ХАНОЙ. (ТАСС). Оронойэлдэб нютагуудта эшэлhэн пномпениин сэрэгүүдтэй тэмсэжэ байгаа Камбоджын сүлөөлэлгын хүсэнүүд амжалтатай ябуулганууды хэнэ.

ПАРИЖ

ГЭС ХОЛЛОЙ МЭДҮҮЛГЭ

ТАСС

Индохитадта США-гай хэдэг зэрлэг түримхэй ябуулгые элишэлжэ гэшэ Америкын коммунистнүүдэй hунгалтын урда тээ бэелүүлхэ гол зорилгонуудай нэгэн мүн гэжэ США-гай Коммунист партиин генеральна секретарь Гэс Холл мэдүүлээ. США-гай президентые hунгаха hунгалтын үедэ Вьетнамдахи дайн гол асуудал болохо юм гэжэ «Юманите» газетэдэ үгэhэн интервью соогоо тэрэ онсолон тэмдэглээ. Индохитада Американ армиин тэрэ хүсэврнь улеэжэ, Тонкинска тохойдо ба Таиландада США-гай уhан сэрэгэй, мүн агаарай хүсэнүүдые ехэ болгоhон ушар тэндэхи дайе улам саашадань hүжээрөөхэ зорилготой гэжэ Гэс Холл тэмдэглэhэн байна.

ЛУСАКА

Индиин президентын мэдүүлгэ

ТАСС

«Африкын урда зүгтэхи ерүүл үсөонхиин хархис засаг хүн зониие баhамжалан доромжолно, эб найрамдала, амгалан байдалда аюул тохёолдуулна», — гэжэ албанай хэрэгээр Замбида ерэhэн Индиин президент В. В. Гири мэдүүлбэ. Африкадахи расизмын ба колониализмын эдэ хэрэмнүүдтэ эсэргүүсэн, дэлхэйн арад зон нягта нэгэдэлтэйгээр тэмсэхэ байха ёhотой гэжэ, байhанаа тэрэ, Ливингстон хотодохи Махатма Гандиин нэрэмжэтэ клиническэ больница нээлгэдэ үгэ хэлэхэдээ, тэмдэглээ.

Индиин президент орон соогуурнь айлшалжа дүүргэд, октябриин 4-нэй үдэшэ Лусака ерэбэ.

МОГАДИШО

ТУЛАЛДААН ЭБЭЙ ЁhООР ГУРИМШУУЛАГДАА

ТАСС

Өөhэд хоорондын харилсаануудые гуримшуулха тухай Угандын ба Танзаниин түлөөлэгшэдэй хоорондо эндэ болоhон хэлсээнүүдэй амжалтатайгаар дүүрэhэн ушарые түүхэтэ үйлэ хэрэг мүн гэжэ Сомалиин Верховно революционно соведэй президент Мохамед Сиад Барре гэгшэ нэрлэhэн байна.

Уганда Танзани хоёрой хоорондо болоhон хэлсээнүүдэй амжалтатайгаар дүүрэhэн ушар империализм үшөө нэгэ hүйдэлтэ ааашис таhалдуулаа гэжэ Сомалиин гүрэниие толгойлогшо хэлээ.

БЕЙРУТ

Хорото аашанууд болюулагданагүй

ТАСС

Ливанда эсэргүүгээр Израилиин хэдэг hүйдхэлтэ аашанууд болюулагданагүй. Октябриин 5-да Израилиин бүлэг самолёдууд 1 часай турша соо Аркуб, Хасбай, Марджаюн ба Урда Ливанай Набатия гэжэ тосхонуудай дээгүүр тагнуулай ниидэлгэ хэлэн байна.

Израиль хадаа Сири ба Ливанай хилэ шадар сэрэгүүдээ олоор суглуулан эмхидхэжэ байhаар гээд «Аль-Хайят» газетэ мэдээсэнэ.

РИМ

Американ бааза бархые буруушаана

ТАСС

Уhан доогуур ябадаг американ атомна онгосонуудай бааза Маддален олтригог дээрэ (Сардиниhаа хойгуур) барилга хэлые буруушаадан бэшэг уран зурагай ба архитектурна хүшөөнүүдые, байгаалн сахин хамгаалдаг «Италия Ностра» гэжэ ассоциаци Италиин премьер-министр Дж. Андреоттидо, ООН-ой генеральна секретарь К. Вальдхаймда эльгээбэ. Далайн-сэрэгэй энэ шэнэ бааза байгуулбал, «Дундада далайн оршондохи хүн зондо, амиталнай аймагта ехэ аюул тохёолдуулха байна» гэжэ бэшэгүүд дотор хэлэгдэнэ.

РИМ

Италиин киногой хүдэлмэрилэгшэдэй бүhэлгаан

ТАСС

Ороной гүрэнэй ехэ ехэ киностудинуудай кинофабрикануудай хүдэлмэрилэгшэд 24 часай бүhэлгаан октябриин 5-да Италида эхилбэ. Политическэ, нинтын байгуулажмын шухала темэнүүдээр табигдаhан фильмнүүдые байгуулха засагаархиhай hаад түбэг татахаха болихо эрилтэ Италиин киногой хүдэлмэрилэгшэд табина.

НЬЮ-ЙОРК

Корпорацинууд налог түлэнэгүй

ТАСС

1971 ондо Американ хүдэлмэришэд-металлургнууд салин хүлhэнhээнгөө 40 процентые налог татабарида зорюулаа, тинхэдэ «Юнайтед стейтс стил корпорейшн», «Рипаблик стил» гэжэ ехэ ехэ корпорацинууд нэгэшье цент налог түргэдэ түлөөгүй гэжэ США-гай Коммунист партиин Генеральна секретарь Гэс Холл мэдүүлбэ.

КАИР

Правительство тушаалhаа бууба

ТАСС

Правительствын тушаалhаа бууха тухай шиидхэбэри Суданай президент Д. Нимейри гаргаа гээд МЕН агентство мэдээсэнэ. Шэнэ правительствые байгуулагдатар уялгануудаа дүүргэхыень премьер-министр Д. Нимейри министрнүүдые гуйба.

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ БАРИЖА КЕНИИН АРАДТА БЭЛЭГ БОЛГОН ҮГЭhЭН ГОСПИТАЛИИЕ КИСУМУ ГОРОДОЙ АРАД ЗОН «ОРОДОЙ БОЛЬНИЦА» ГЭЖЭ НЭРЛЭДЭГ. ЭНДЭ ЭЭНОН ЭТИГЭЛ НАЙДАБАРИДА, МАГТААЛ СОЛОДО ХҮРТЭЭН ОЛОХОН СОВЕТ МЭРГЭЖЭЛТЭД, ВРАЧНУУД ХҮДЭЛДЭГ ЮМ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: СОВЕТ ХИРУРГНУУД А. СЕРЕБРЯНСКИЙ, Н. КАСИМЦЕВ ГЭГШЭД ОРЕО ХҮНДЭ ОПЕРАЦИН ҮЕДЭ.

ТАСС-ай фотохроникэ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда: КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь А. У. Модогоевой статья. КПСС-эй обкомдо, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ ба облпрофсоведтэ.

Хоёрдохи хуудаhанда: хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй үдэртэ зорюулагдаhан тусхай полоса.

Гурбадахи хуудаhанда: Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ. Хилын саанаhаа.

Дүрбэдэхи хуудаhанда: орон дотороо ба нютаг нютагай hонинууд.

ЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА: «ОРБИТА» ХАРУУЛНА:
13.00 — 21.00

13.05 — Шэнэ hонинууд. 13.10 — Үнгэтэ телевидени. «Будильник» — үхибүүдтэ зорюулагдаhан программа. 13.40 — «Хүгжэмтэ киоск». 14.10 — Үнгэтэ телевидени. Үхибүүдтэ зорюулагдаhан мультфильм. 14.20 — «Мүнөөдэр — Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй үдэр». СССР-эй хүдөө ажахын министрэй нэгэдэхи орлогшо Л. И. Хитрун үгэ хэлэхэ. 14.35 — Үнгэтэ телевидени. Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэ зорюулагдаhан концерт. 15.20 — Үнгэтэ телевидени. «Кино айлшалагшадай клуб».

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА: 16.20—16.30 — «Соёл... рэгшэ» гэhэн киножурнал...

«ОРБИТА» ХАРУУЛНА:
16.30 — Уран ... Татьяна Тэсс үгэ ... 16.55 — Үнгэтэ телевидени. Дамжуулгануудаймнай ... hануулгаар. 17.25 — ... hунгалтын урда тээ ... хи дамжуулга. Автор ... В. Зорин. 17.55 — ... hэтан» — Хабала ... басагад!» 19.00 — ... информационно ... 19.30 — «Үбэл хурен ...» гэhэн уран hайханай фильм.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА:
21.00 — «Түрүүлэгшэ» гэhэн уран hайханай фильм (2-дохи сери).

«ОРБИТА» ХАРУУЛНА:
22.30—00.30
22.30 — Союзуудай ... шалгай Колонно зал ... цертын сезон нээгдэбэ ... бари). 24.00 — «Время» информационно программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА:
19.00 — «Цитадель» гэhэн уран hайханай фильм.

Редакторай орлогшо С. С. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ.

● Типография управления по делам издательства, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-03775. Заказ